

Merhabalar efendim,

Yayın hayatımızın üçüncü yılına girdiğimiz bu sayımızda istedik ki,

Dinimizin iki temel kaynağı olan Kur'ân-ı Kerîm ve Hadis-i şerîflerin ehemmiyetine bir kez daha vurgu yaparak, Dost'a giden yolda karınca kararınca sülûkumuza devam edelim.

Abdülkâdir Geylânîlerin akidesi, Ahmed Yesevîlerin çilesi, Mevlânâların sırrı, Hacı Bayramların himmeti, Derviş Yûnusların muhabbeti... Yüce Kitâbımız ve Sevgili Peygamberimiz'den mülhemdir şüphesiz.

Kur'ân'a açıkça muarız olamayanların, Efendimiz *sallallâhü aleyhi ve sellem*'in hadis kitaplarına giren mübarek sözlerini –hadleri olmadığı halde- eleştirmeleri, halk nazarında devasa bir inanç depremi meydana getirmekte, Allah ve Rasûlü'nün sevgisine muhtaç dimağları maalesef zehirmektedir.

Bu noktada bütün gayretimiz iman, ibadet ve muamelat hususlarında geleneksel çizgimizi sürdürmek, Kitâb ve Sünnet kaynaklı tasavvufî algımızı siz değerli okurlarımızla paylaşmaktır.

Efendimiz *sallallâhü aleyhi ve sellem*'in mevlidi münasebetiyle;

O'nun pâk soyunu, isimleri ve künyesini hatırlayarak bereketleneceğimizi ümit ediyoruz.

Yine Kur'ân ve Sünnet'le şereflenen tarihimizi yâd ettik feyiz dolu satırlarımızda.

Yavuz'un, Kanunî'nin yüzyıllar geçmiş olmasına rağmen İbn Arabî, Pir Abdülkâdir Geylanî ve İmâm-ı Azam'a olan tazim ve hürmetini öğrenince son dönemde bin bir şüphe zerk edilen zihinlerimiz berraklaşacak, gönüllerimiz şâd olacak, hayırlı, şerefli ve izzetli günlerimizin aslında din büyüklerine gösterilen saygıdan kaynaklandığını bir kez daha anımsayacağız.

Sultan II. Bayezid'in bir kış günü Galata yamaçlarında, gönlünün güzelliği cemaline gül misali vuran Gül Baba ile tanışması ilgiyle okuyacağınız satırlar arasında...

Şam'ın büyük şeyhlerinden Ahmed b. Yahyâ Cellâ'yı hissetmek,

Ankâzâde Köstendilî Halîl Efendi'nin ferasetiyle günümüze bakmak,

Kasîde-i Bür'e'nin şifaya vesile beyitlerini görmek ister misiniz?

Öyleyse,

Bismillah deyip, ülfet eylediğiniz sayfaları çeviriniz...

"Saadet Devri" isimli eseri okumanızı ise samimiyetle öneririz.

Hayru'l-Fâtihîn olan Allah Teâlâ, hayırlı olan bütün işlerinizi fetheylesin,

Şerleri ve şerlileri ise def...

Bâkî selâmlar.

İçindekiler

Temel İki Kaynak

Abdullah Demircioğlu / 3

Mevlânâ'nın Sırrı

Prof. Dr. Mustafa Kara/ 4

Hız İnsan

Prof. Dr. Hüseyin ALGÜL/10

Hamiyetperver Olmak

Prof. Dr. Ali AKYÜZ / 19

Duydum ki...

Mevlânâ Celâleddin RÜMÎ / 6

Beni Âdem'in Efendisine Şiirlerin Efendisi Olan Na'itler - 4

Tufan ATMACA / 7

Divân-ı Kebir'den... / 9

Peygamberimizin Pak Soy, İsimleri ve Künyesi / 12

Dualar, Zikirler...

Zâkir / 16

Anne-Baba Duası

İhsan ZORPİNECİ / 18

Tarihimizden

Hazırlayan: Edebalı KARABIYIK / 22

Mevlid Kandili

Zülcenâheyn / 24

Yâ Resûlallah

Zülcenâheyn / 26

Sûfilerden Esintiler... / 27

Dostuyla Dost Olmak

Abdülkâdir GEYLÂNÎ / 28

Güller Arasında

Mustafa ÖZDAMAR / 30

Gönlün Fethi

Prof. Dr. Süleyman ULUDAĞ / 31

Ankâzâde Köstendili Halil Efendi'nin

Tüti İhsan Efendi'ye Mektubu (1. Mektub) / 34

Kıssadan Hisseler

Derleyen: Oktay YETİŞKİN / 38

Kanûnî Sultan Süleyman ve İmam-ı Azam

Dursun GÜRLEK / 39

Namazda Niçin Huşu Duymuyoruz?

Mesnevî'den... / 41

İlahi Deryadan İnciler

Dr. Zafer TORTUM / 43

Ülfet

Dr. Yunus AKYÜREK / 45

Mest Üzerine Mesh Etmek

Hazırlayan: Mehmet Emin SÖĞÜT / 47

Kitap Tanıtımı / 48

Yayın Türü: Yaygın Süreli • zuhurdergisi@hotmail.com / www.zuhurdergisi.com • **Sahibi:** Yunus Emre Sevenler ve Tanıtanlar Derneği • **Yazı İşleri Müdürü:** Dr. Yunus AKYÜREK • **Grafik Tasarım:** Furkan Selçuk ERTARGİN • **Temsilcilikler:** İstanbul 5334747026 Eskişehir 5353134347 / Bursa 5057437023 / Kayseri: 5444600030 / Belçika :0032488808541 • **Baskı:** Erkam Matbaası

temel iki kaynak

Avrupa İslâm Fakültesi Rektörü,
Abdullah DEMİRCİOĞLU

İslâm dininin temel iki kaynağından biri Kur'ân-ı Kerim, diğeri de hadislerdir.

Dini esaslar bu iki kaynak üzerine bina edilmiştir. Bundan doğan İslâm fıkhi, ulemânın titiz çalışmaları neticesinde âdeta kılı kırk yararcasına titizlikle yapılmıştır.

Bu itibarladır ki, bu iki kaynak iyi anlaşılmalı ve iyi de anlatılmalıdır.

Kur'ân-ı Kerim ortada, kıyamete kadar hükmü devam edecektir. Katından indirilmiş, muhafızı da yine O'dur.

Hadislere gelince...

Rasûlullâh devrinde hafızalara hâkk edilmiş, bulunabilen yazı malzemelerine, unutulmamak için kaydolunmuş, Buhârî, Müslim gibi muhaddisler onları toplamış, kitaplara, bâblara ayırmış ve sonraki nesillere hazırlamışlardır. Hadis olmayanlar ayıklanarak atılmıştır. Hadis kitaplarına aldıkları Peygamber sözlerine de sahih, hasen... diyerek isimler vermişlerdir.

Diğer taraftan da, hadis râvileri bu hususta çok titizlik göstermişler, O'na **"söylemediğini"** söyledi diyerek yalan isnat etmekten çekinmişlerdir.

"Cehennemdeki yerini hazırlasın" (Buhârî, İlim/38; Müslim, Zühd/72) ikazından çok korkmuşlardır.

Peygamberin sözlerinin müslümanlar arasında çok ayrı bir yeri vardır. İyiliğe teşvik etmiş, kötülükler-

den sakındırmış, dünyanın bir cife, ahiretin ise ebedi olduğu üzerinde sık sık durulmuştur.

Müslümanlığın ilk döneminde Kâbe'nin gölgesinde istirahat ederken eziyet gören sahabîlerin kendilerine şikâyeti üzerine, canlı örnekler vererek hem gelecekte, hem de istikbaldeki olaylardan haber vermiştir.

Âdeta **"Siz niye şikâyet ediyorsunuz?"** demiştir.

"Sizden önceki iman edenler, işkence için ortaya getirilir, canlı canlı derileri yüzülür, sonra da demir taraklarla vücutları lime lime edilirdi de onlar asla imanlarından dönmezlerdi..."

Ve devamla;

"Öyle bir zaman gelecek ki, Hadramevt arasındaki mesafeyi, bir kişi (veya kişiler) emniyet içerisinde rahatlıkla geçeceklerdir. Fakat sizler çok acele ediyorsunuz!" (Ahmed b. Hanbel, V, 11, Buhârî, VIII, 56, Ebû Dâvûd, III, 47) buyurmuşlardır.

Kıyamete yakın çıkacak fitnelerden, olaylardan haber vermiş.

Deccal' in zuhur edeceğini, Mehdi'nin geleceğini...

İsa'nın (a.s) nüzulünü bile kabul ettikleri, **"Common Link"** (birleşik bağlar) diyerek hadislerin mevsûkiyetini/sağlamlığını kabul ettikleri halde;

O'na inandığını söyleyen müslümanlara **NE OLUYOR!**

Mevlânâ'nın Sırrı

Prof. Dr. Mustafa Kara

Yedi yüz senedir Mevlânâ'yı takip edenlere, özellikle materyalizmle kirlenmiş olan çağımız insanının onun peşine **"takılmış"** olmasına bakınca gerçekten bu işin **"sırrı"**nı merak etmemek mümkün olmuyor.

Aslında bu sorunun cevabı için Mevlânâ, Mesnevî'nin ilk beyitlerinde ipucu veriyor bize:

"Sırrım, feryadımdan ayrı ve uzak değildir. Fakat her göz ve kulakta bunu sezebilecek nur yoktur."

Bu tespit iki konu üzerinde tekrar soru sormamızı gerekli kılmaktadır: **"Feryad"** nedir **"göz ve kulağın nuru"** ne demektir?

Mevlânâ'nın feryadı insan merkezli bir feryattır. Yani hasret ve firkat merkezli bir feryattır. Şiir merkezli, hikmet merkezli, tabiat merkezli bir feryattır. Nihayet aşk ve Allah merkezli bir feryattır.

"Göz ve kulağın nuru" ifadesi ise, bakmaya ve duymaya, okumaya ve dinlemeye işaret ediyor. Kur'ân **"oku"** emriyle, Mesnevî **"dinle"** temennisiyle başlıyor Bunlar **"nur"**a giden yolun ilk adımlarıdır.

Problem şu:

Çağdaş akımlar, pozitivist, materyalist, ateist rüzgârlar bizi **"yerimizden"** etti. Kafamızı karıştırdı. Gözümüze kulağımıza perde indirdi. Okuyamaz, dinleyemez olduk. Kitap okuyamaz, sohbet dinleyemez olduk. Küreselleşme fırtınası, uluslararası sermaye tayfunu bizi çok yabancı sahillere götürüp bıraktı. Evsiz, barksız, yolsuz yurtsuz kaldık.

İşte Mevlânâ... İnsan ile aşk arasındaki duvarları yıktığı için arayış içinde olanlar, okumak ve dinlemek isteyenler onun feryadını duymakta ve o sese doğru koşmaktadırlar. Ona ulaşanların göz ve kulağındaki perdeler erimekte ve **"hakikat"**la tanışmaktadırlar.

Evet, Mesnevî'nin ilk beytinde **"ayrılıklardan şikâyet"** söz konusu ediliyor. Aslında günümüz insanı doping ilaçlarıyla maç kazanan insana benziyor. İnsanüstü bir güç ortaya koyuyor gibi gözüküyor dışarıdan. Aslında doping yani tabii olmayanın yani insanî olmayanın tesiri geçince olduğu yerde yığılıp kalacak! Mevlânâ ve meslektaşları bize **"doping öncesi"**ni anlatıyor.

Yani doğru olanı, sahih olanı, sâlim ve fitrî olanı... Ona kulak verenler, **"bişnev"** emrini duyanlar aslın-

da kendilerine kulak veriyorlar. Onu tanıyanlar kendini tanıyor. Neticede **“Kendini bilen Rabbini bilir”** hale geliyor.

Farsça bir beyt var. Türkçesi şöyle:

“Gönül ehli insanlar gitti. Aşk şehri boşaldı deme! Cihan Şems-i Tebrizîlerle doludur ama Mevlânâ gibi mürid nerede?”

Aslında Mevlânâ’dan önce de sonra da bu yolu gösteren yüzlerce, binlerce gönül ehli insan geldi geçti. Bunların delâletiyle insanoğlu **“aşk okyanusu”** ile tanıştı. Mevlânâ’yı yetiştiren ortama hazırladılar. Mevlânâ’yı tanımayan yüzlerce binlerce Allah dostu vardır, onlar başka pınarlardan beslenmişlerdir. Ama onun 26 bin beyitlik Mesnevî’si, 36 bin beyitlik Divanıyla farklı bir performans ortaya koyduğu da açıktır. Mevlânâ’nın fazla öne çıkmasının bir sebebi de sunidir.

Bir başka ifade ile **MEVLÂNÂ’NIN İSTİSMAR EDİLMESİDİR.**

İnsanoğlu, vazgeçemediği bazı insanları olduğu gibi değil de kendi gözlüğüyle tanımak ve tanıtmak ister. Mevlânâ da bunlardan biridir. Onun Allah-Kur’ân-Muhammed merkezli düşüncesi sapıtılarak ve sulandırılarak hümanizm, sekülerizm ve modernizm üçgenine oturtulmuştur. Bildiğiniz gibi Mevlânâ kendisini böyle anlayanlara sır kelimesinin çoğulu esrar kelimesini kullanarak yine Mesnevî’nin ilk mısralarında cevap vermektedir:

“Herkes kendi zannına göre beni dost edindi. İçimdeki esrarı kimse araştırmadı.”

Mevlânâ’ya bir **“bütün”** olarak bakamadığımız, onun **“esrar”**ına vakıf olamadığımız için espri ve nükteleri kavrayamayan çocuklar gibi davranıyoruz.

İnsanoğlunu Allah ve din ile tanıştıran varlık peygamberlerdir, yani insanlardır. Peygamberlerin mirasçıları, takipçileri de âlim ve âriflerdir. Dolayısıyla çağımız insanların Mevlânâ, İbn Arabî, Yunus

Emre gibi insanların delâlet ve aracılığıyla hakikatle yüz yüze gelmesinde anormal bir durum yoktur. Demek ki Arapça, Farsça ve Türkçe yazan yukarıdaki üç isim irşad ve davet psikolojisinin gereklerini yerine getirdikleri için hiç bir reklâma ihtiyaç duymadan mesajlarını istedikleri yere ulaştırabilmekte-dirler.

Bu insanları sevenler bir müddet sonra bu insanların maşuklarını da sevmeye başlayacaktır. Çünkü Mevlânâ’nın **“Kur’ân’ın kulu-kölesiyim”** ifadesiyle **“Muhammed Mustafa’nın yolunun tozuyum”** tespitiyle karşılaşacaklardır.

Hepsi mi? Hayır. Çünkü Muhammed Mustafa’yı bizzat görenlerin hepsi onun yoluna gitmedi, onun gönlüne girmedi. Herkes denizden elindeki kap kadar su alabilir.

Şunu da ilâve edelim: İslâm’ın değil de Mevlânâ’nın öne çıkı-

şında Batı’ya sunulan veya Batı’nın anladığı **“İslâm imajı”**nın da hissesi vardır.

Gönül adamlarının bize öğrettiği ilk şey dinî hayatın gönül hayatı olduğu gerçeğidir. Dinin merkez kelimesi imandır. İmanın merkezi de kalptir, gönüldür. Dini tanıma, tanıtma, anlama, anlatma, yaşama ve yaşatma bir gönül işidir. Gönül alışverişinin gerçekleşmesi için de yukarıda söz konusu edilen **“nûr”**a ihtiyaç vardır.

Bunun için maddeye değil, **manaya** bakmak gerekir. Sûrete değil, **sîrete** bakmak gerekir. Servete değil, **hikmete** bakmak gerekir.

Onların irşad ve aydınlatma metotlarını dikkatle izlemek yanında, yeni yöntemler ilâve etmek gerekir. Gönülden gönüle giden yolda meydana gelen **“heyelan”**ları temizleyerek Allah aşkına doğru koşmak isteyen **“yolcu”**ların heyecanlarını canlı tutmak gerekir. Hepsinden önemlisi bütün peygamberlerle birlikte şu gerçeği hayatımızın temel düsturu haline getirmemiz gerekir:

“Ben sizden bir ücret istemiyorum. Ücretimi âlemlerin sahibi verecektir.” (Şûrâ, 26/145)

Duydum ki...

Duydum ki bizi bırakmaya azmediyorsun, etme.
Başka bir yar, başka bir dosta meylediyorsun, etme.

Sen yadeller dünyasında ne arıyorsun yabancı?
Hangi hasta gönüllüyü kastediyorsun, etme.

Çalma bizi, bizden bizi, gitme o ellere doğru.
Çalınmış başkalarına nazar ediyorsun, etme.

Ey ay, felek harab olmuş, altüst olmuş senin için...
Bizi öyle harab, öyle altüst ediyorsun, etme.

Ey, makamı var ve yokun üzerinde olan kişi,
Sen varlık sahasını öyle terk ediyorsun, etme.

Sen yüz çevirecek olsan, ay kapkara olur gamdan.
Ayın da evini yıkmayı kastediyorsun, etme.

Bizim dudağımız kurur sen kuruyacak olsan.
Gözlerimizi öyle yaş dolu ediyorsun, etme.

Âşıklarla başa çıkacak gücün yoksa eğer;
Aşka öyleyse ne diye hayret ediyorsun, etme.

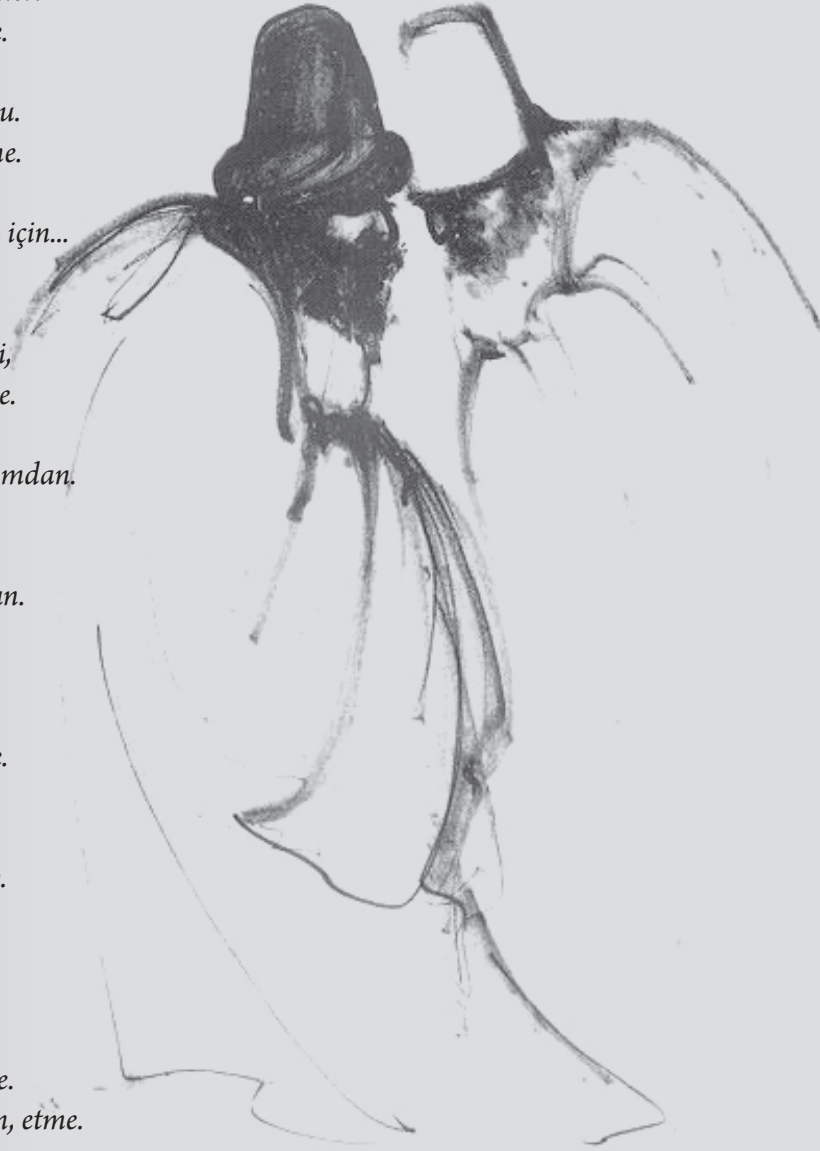
Ey, cennetin cehennemin elinde olduğu kişi,
Bize cenneti öyle cehennem ediyorsun, etme.

Şekerliğinin içinde zehir zarar vermez bize,
O zehri o şekerle sen bir ediyorsun, etme.

Bizi sevindiriyorsun, huzurumuz kaçır öyle.
Huzurumu bozuyorsun, sen mahvediyorsun, etme.

Harama bulaşan gözüm, güzelliğinin hırsızı.
Ey hırsızlığa da değen, hırsızlık ediyorsun, etme.

İsyân et ey arkadaşım, söz söyleyecek an değil.
Aşkın baygınlığıyla ne meşk ediyorsun, etme...

Benî Âdem'in

efendisine

Şiirlerin Efendisi Olan Na'tlar - 4

Kaside-i Bür'e

Tufan ATMACA

Devrân-ı Zikrullah'ta zaman zaman Allah Resulüne istinaden ilâhiler söylenir. Bunlar O yüce Peygamberin şefaatinin celbetmek için bir vesilesidir.

Geçenlerde Mirimiz Abdullah Efendi sohbetine otururken; İmam Busirî Hz.lerinin;

"... Kul in testefikâ yehimî ..." beytini terennüm ediyordu. Akabinde **Muhammediyye** ve onun yazarı hakkında bizleri bilgilendirdi. O muhterem zatın, Aleyhissalâtü Vesselâm Efendimize olan sevgisinden bahsetti.

"Yazıcıoğlu Muhammed Bîcan, muhabbetinden dolayı nehre girip bu kitabı nehrin içerisinde tamamlamak durumunda kalmıştır. Çünkü su ateşi soğutuyor."

Bizler, onlar gibi olamayız diye bir düşünce aklımızdan geçebilir, ama Allah Resulünü sevmemiz lazım.

(Abdullah Demircioğlu Sohbetleri, 9.12.12)

Devamla;

Cenab-ı Allah buyuruyor ki:

"Habibim, Peygamberim de ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyunuz ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın" (Âl-i İmrân, 3/31)

Aziz gönül dostları!

Allah bizlere de Habibi'ni sevmeyi ve O'na uymayı nasip etsin. Böylelikle mağfiret olunuruz ümidini taşıyalım. Duamıza O'nun ism-i şerifini (s.a.s) alalım. Çünkü O'nun ismi mübarektir. O'nun ismini anarak Benî İsrail savaşlar kazanmışlardır. Bizler O'nun ismini yâd etmeye en layık olanlar değil miyiz? O bizim Peygamberimiz değil mi? Lütfen O'na günde yüzde defa **Salât** ve **Selâm** getirelim. O'nun şefaatinin ümmeti için Cenab-ı Allah'tan dileyelim, istirham edelim. Zarar etmeyiz bilakis sevap kazanırız. **"Bu kadar salât çok gelir"** diyorsak hiç olmazsa namaz-

larımızın, dualarımızın başına ve sonuna O'nun salavatını alalım.

Abdullah b. Amr b. el-As (r.a.) Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'den şöyle işitiymiş:

"Her kim benim üzerime bir defa salât ederse buna mukabil Allah Teâlâ ona on kez salât (rahmet) eder." (Müslim, Riyâzü's-Sâlihîn, II, 867)

O yüce Peygamber'in getirdiği Kur'an'la ve O'nun izinden giden âlimleri vesile etmemizle bizim de yazımıza, işlerimize bereket ve izzet gelir.

Tevfik Allah'tan diyelim ve İmam Busirî Hazretlerinin Resulullah'a olan aşkıdan bahsederek devam edelim.

Kaside-i Bür'e İcâzet sahibi Abdullah Efendiyle yaptığımız söyleşi ışığında üçüncü bölüm hakkında bilgilenelim.

Üçüncü bölümde Nebiyy-i Muhterem (s.a.s.) methedilmekte.

Bu bölüm 60 beyitten meydana gelmiştir.

29. Beyit

**Zalemtü sünnete men ahyaz zalâme ilâ
Enişteket kademâhüd durra min veremi**

(Geceleri ihya eden O Rasûl'ün sünnetine zulmettim.

İki ayağı parça parça olana dek ibadet eden Peygamberin sünnetine zulmettim.)

34. Beyit

**Muhammedün seyyidü'l-kevneyni ve's-sekâleyni
Ve'l-ferikayni min urbin ve min 'acemi**

(Muhammed (a.s.) Acem ve Arab'ın

Bütün yaratılmışların, insan ve cinnîlerin Efendisidir.)

36. Beyit

Hüve'l-Habîbullezî türçâ şefâatühû

Li külli hevlin mine'l-ehvâli muktehimî

(O Allah'ın sevgilisi ki

Korkulan şey için O'nun şefaati umulur)

**O bizim Peygamberimiz
değil mi? Lütfen O'na
günde yüzde defa Salât
ve Selâm getirelim. O'nun
şefaati için
Cenab-ı Allah'tan dileyelim,
istirham edelim.**

Bu beytin hikmeti:

Bir kimse bu beyti 1000 defa okur da bir dilekte bulunursa Allah o kimsenin duasını kabul buyurur. Usul şöyledir:

100 kere **'Hüvel Habîbullezî...'** beytini okur. Her yüz beytin ardından bir defa;

**'Mevlâya sallî ve sellim
dâimen ebed**

Alâ Habîbike hayril halki külli himî'

beytini söyler. Böylece 1000 kereye tamamlar ve duasını yapar.

38. Beyit

Fâkan nebiyyîne fi halkın ve fi hulûkın

Ve lem yüdânûhü fi ilmin ve lâ kerami

(O yaradılış sebebiyle bütün nebîleri geçmiştir.

O'na cömertlikte ve ilimde diğer peygamberler ulaşamamıştır.)

Yukarıdaki beyitleri okuyup duyulananlardan bizler için de hayır dua etmelerini ve kendilerinde feyziyâb olduğumuz Abdullah Efendi ve Altın silsiledeki büyük zatlar için de bir Fatiha'yı eksik etmemeleridir niyazımız.

Diğer bölümlerden bahsedebilme duasıyla sizleri Allah'a bırakıyor ve dualarınıza Ümmet-i Muhammed'i katmanızı diliyorum.

Bâkî ve Kevserî selamlar...

Dîvân-ı Kebîr'den...

Benlik Dikenlerini Gönlün Ayağından Çıkar da İçindeki Gül Bahçelerini Seyret!

• Aşkın gül bahçeleri kan perdeleri arasında olduğu için, ölümü göze almayan, oraya varamaz. Bu sebeptendir ki, ne olduğuna akıl erdirilemeyenin aşkının güzelliği ile, âşıkların çok işleri vardır. Gerçekten de Hakk'ın aşkının güzelliğini kim kolayca görebilir? Bu yüzden Hakk âşıklarının çok imtihanlar vermeleri gerekmektedir.

• Akıl der ki: **"Varlık âleminin altı tarafı da manilerle, engellerle çevrilmiştir. Bu engelleri aşarak dışarı çıkmaya yol yoktur!"** Aşk, akla der ki: **"Sen aldanırsın. Yol vardır, ben defalarca o yolu aştım, dışarı çıktım."**

• Akıl bir pazar gördü de, orada pazarlığa, alış verişe girdi. Hâlbuki aşk, akıl pazarlarının ötesinde de nice pazarlar gördü.

• Nice gizli Mansurlar aşkın canına güvendiler de kürsüleri, minberleri bıraktılar, darağacına çıktılar.

• Mansur şarabı içen âşıkların, iç âlemlerinde inkârlar vardır. Gönülleri kararmış akıllıların ise, iç âlemlerinde inkârlar vardır.

• Akıl diyor ki: **"Yokluğa ayak atma ki, orada dikenler vardır."** Aşk ise **"Dikenler orada değil, dikenler sende, senin içindedir!"** diyor.

• Kendine gel, sus da varlık, benlik dikenlerini gönlün ayağından çıkar; içindeki gül bahçelerini seyret!

• Ey Tebrizli Şems! Sen, harf bulutu altında gizlenmiş bir güneşsin. Senin güneşin doğunca, sözler yok olur, dağılır gider.

Meyve Zamanında Bahçeye Gel de Hallac'ı Darağacında Asılı Gör!

• Senin aşkının gamzesi, bakışı taç, taht sahibi bir padişaha bile bir arpa kadar değer vermez. Bir ihti-

yaç sahibini, aşka susamış birini görünce onu gönlüne alır.

• Âşık, sevgilinin ayakları altına atlaslar, ağır ipekli kumaşlar döşemek için ciğerinin kanı ile atlas yaygılar, ipek kumaşlar dokur.

• Aşk, güzellik padişahının damına çıkılacak bir merdivendir. Sen gel de Miraç hikâyesini âşığın yüzünden oku!

• Meyve, nasıl ağaçta biter, olgunlaşırsa, âşık da asılma ile ölümle yaşar. Onun için meyve zamanında bahçeye gel de yüzlerce Hallac'ı darağacında asılmış gör. **"Muhakkak ki, ölümde hayat vardır."** Hallac da böyle söylemişti.

• Aşk, gönül şehrini her zaman yağma eder durur da âşık onun için dağınık sözler söyler.

Canımızın Gül Bahçesi Sızsız Gül Bitirmesin!

• Siz bulunmadıkça dünyada derdimize derman bulunmasın. Siz olmazsanız ölüm gelsin, bizi bulsun. Sızsız hayatı ben ne yapayım? Sızsız can da olmasın, istemem.

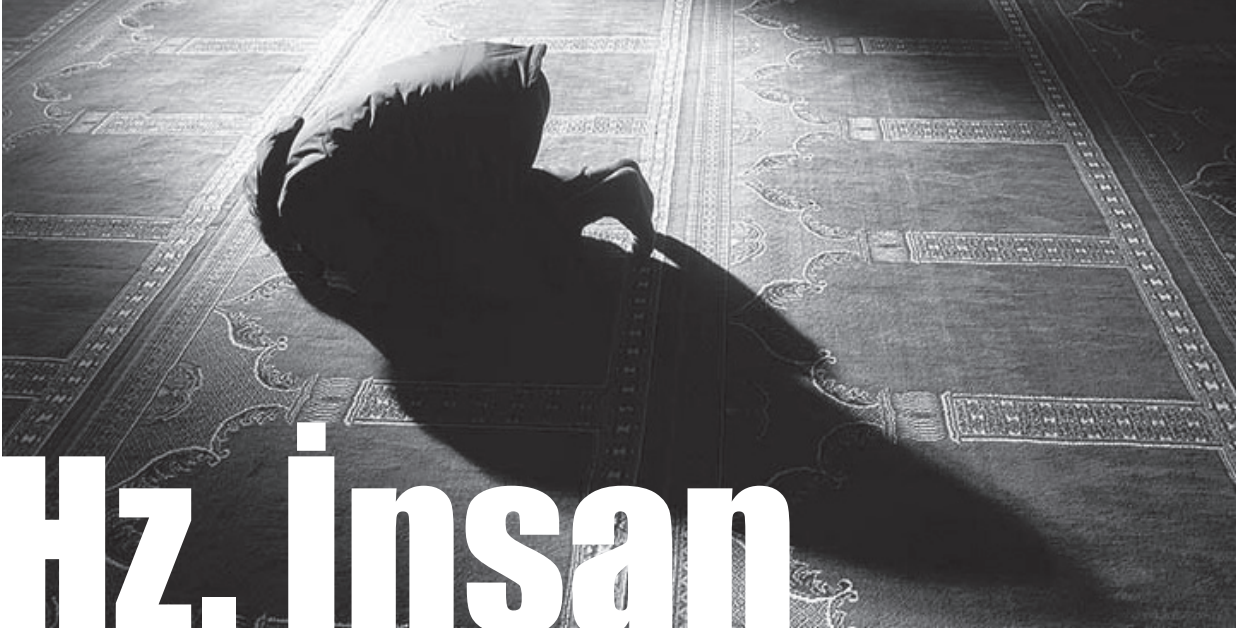
• Âşıkların gönülleri; sizden başka hiç kimseye aydınlanmasın, nurlanmasın. Canımız gül bahçesi, sızsız gül bitmesin, bitmiş olan gülleri de sızsız gülmessin kokmasın.

• Akıl görünmez gizli bir padişattır, Gökyüzü de, sanki onun çadırıdır. Siz olmayınca bu padişahın tacı da olmasın, tahtı da, çadırı da!

• Aşkı, âşıklara şarap dağıtırken gördüm de ona dedim ki: **"Sevgili olmadıktan sonra şarap ne işe yarar? Canımız şarabı da, sakîyi de görmesin."**

• Sevgilim, ölü canlara: Siz Hz. İsa'nın nefesi gibisiniz, istediğiniz zaman onları diriltebilirsiniz. Fakat siz yoksanız hiçbir şey olmasın. Ne saltanat olsun, ne Mısır olsun, ne de Yusuf-ı Kenan...

• Biz bugün Şemseddin'in aşkı ile pek hoşuz, yüzümü altın gibi sararttım, dedim ki: **"Sevgili olmadıktan sonra dünyada altın madenleri de olmasın."**

H. İnsan

Prof. Dr. Hüseyin ALGÜL

İslâm, insanı saygıdeğer bir varlık olarak görür. Yüce Allah Kur'ân'ı Kerim'inde şöyle buyurur:

"Biz insanı en güzel şekilde yarattık." (Tîn, 95/4)

"Andolsun ki biz, insanoğullarını şerefli kıldık, onların karada ve denizde gezmesini sağladık, temiz şeylerle onları rızıklandırdık, yarattıklarımızın pek çoğundan üstün kıldık." (İsrâ, 17/70)

Ayetlerden açıkça anlaşılıyor ki insan, gerek şekil ve beden yapısı bakımından, gerekse şerefi yani manevî yapısı bakımından en güzel bir şekilde yaratılmış ve yaratıklara üstün kılınmıştır. Bu öyle bir üstünlüktür ki, Cenâb-ı Hakk, her şeyi onun emir ve hizmetine vermiştir. Bununla ilgili bir ayet şöyledir:

"Yüce Allah göklerde olanları, yerde olanları, hepsini sizin buyruğunuz altına vermiştir." (Câsiye, 45/13)

İnsanoğlunun hizmetine verilen şeyler, sadece maddî imkânlar değildir. İnsan, aklıyla, düşüncesiyle, konuşmasıyla, bilgisiyle, çalışarak ilerleyebilmesiyle yani manevî yönüyle de üstün kılınmıştır. Allah, insana manevî yüceliklere erişebilme yeteneğini vermiş, ona düşünce planında en güzel rengi ih-san etmiştir. Bununla ilgili ilahi Kitâbımız'da şöyle buyurulmaktadır:

"Allah'ın verdiği renkten daha güzel renk var mıdır?" (Bakara, 2/138)

Bilginlere göre bu ayetteki renkten maksat: "Yaratılışla insana verilen fitrat, hak dine yöneliş ve insan ruhuna verilmiş iyi eğilimlerdir." (M. Yaşar Kandemir, Örneklerle İslâm Ahlakı, s.94 vdd) İşte insan, Yüce

Allah'ın doğuştan kendisine verdiği bu iyi eğilimleri geliştirmek ve bu suretle hem Allah'ına hem kendisine, hem de diğer insanlara karşı vazifelerini yapmak durumundadır. Şayet bunu yaparsa, insan olarak, diğer varlıklara karşı, yaratılıştan üstün kılınan özelliklerini geliştirmiş olacaktır. Bunun aksi, bu özelliklerin giderek zayıflamasına ve yok olmasına yol açacaktır.

İslâm dini, kuvvetli bir iman, gerçeği aydınlatacak bilgi, yararlı işler ve güzel ahlak ile kişinin saygı değerlilik vasfını koruyabileceğini göstermiş; insanları kan dökmekten, ırzı-namusu çiğnenmekten, soyu bozulmaktan, vicdanı baskılardan alıkoyarak doğuştan verilen iyi eğilimlerin olumlu yönde gelişmesine ortam hazırlamıştır. Bu münasebetle İslâm dini: **"Can, mal, soy, akıl ve din"**ı, dokunulmazlığı olan ve titizlikle korunması gereken esaslar olarak görmüştür. Eskiler bunlara: **"Zarurat-ı hamse: Korunması gereken beş esas"** derlerdi.

İslâm'a göre Allah katında insanlar, bir tarağın dişleri gibi eşittirler. Manevî üstünlük ancak takva iledir. Nitekim Kur'ân-ı Kerim'de şöyle buyrulur:

"Ey insanlar! Doğrusu biz sizleri bir erkekle bir dişiden yarattık. Sizi milletler ve kabileler haline koyduk ki, birbirinizi kolayca tanıyasınız. Şüphesiz Allah katında en değerliniz O'na karşı gelmekten en çok sakınanınızdır. Allah bilendir, haberdardır." (Hucurât, 49/13)

Kişi, yaptığı iyi işleri, güzel davranışları ve güzel ahlakı ile özel bir değere sahip olacaktır. Nitekim: **"İşlediklerine karşılık her birinin dereceleri vardır"** (En'âm, 6/132) ayetinden, herkesin, yaptığına uygun

bir dereceye getirileceği ve mükafatlandırılacağı anlaşılmaktadır.

İslâm dini, insanı toplum içinde değer kazanan, hizmetleriyle toplumu yararlandıran ve toplumun hizmetlerinden de nasibini alan bir varlık olarak görür; dil, soy, renk, zenginlik, yoksulluk gibi şeyleri üstünlük ve farklılık aracı saymaz. Nitekim Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuştur:

“İnsanlar Adem’in oğullarıdır, Adem’i de Allah, topraktan yaratmıştır.” (Tirmizî, Menâkıb, 73; Ebû Davud, Edeb, 111)

“Ey insanlar! İyi biliniz ki Rabbiniz birdir; babanız birdir. Arab’ın Arap olmayana, Arap olmayanın da Arab’a, beyazın siyaha, siyahın da beyaza Allah’a bağlılık dışında hiçbir üstünlüğü yoktur.”

(Ahmed b. Hanbel, Müsned, V, 411)

İslâm dininin yayılmaya başladığı yıllarda yeryüzünde haksızlıklar, zulümler, yersiz kavgalar, cinayetler kol geziyordu; asiller, köylüler, beyazlar, siyahlar, hürler, köleler, zenginler, yoksullar, erkekler, kadınlar ayırımı acımasız bir şekilde varlığını hissettiriyordu.

İslâmiyet bunları insanlığın kafasına ve yüreğine vurulmuş zincirler olarak gördü. İnsanın üstünlük niteliklerini zedeleyen ve manevî gelişmesine, iyi eğilimlerini geliştirmesine engel teşkil eden bu zincirleri kırdı. Yerine, dürüstlük, çalışkanlık, Allah korkusu, iyilikseverlik ve benzeri ölçüler koydu. Yani Allah katında çalışkan tembelden, iyi kötüden, cömert cimriden, edepli edepsizden, Allah’tan korkan korkmayandan, bilgili bilgisizden üstündü. Peygamberimizin hadisine göre: **“Yüce Allah, insanların şekillerine ve mallarına değil, kalplerine ve davranışlarına”** bakıyordu. (Müslim, Birr, 34) Öyle ise zengin-yoksul, siyah-beyaz, asil-köylü ayırımı yapılamazdı. Bunlar peşin olarak üstünlük ya da gerilik sebebi sayılamazdı.

Buna dair örnekleri tetkik edecek olursak İslâmiyet’in bu husustaki görüşünün nazariyeden tatbikata nasıl geçtiğini de görmüş oluruz:

Bir defasında her nasılsa Ebu Zerr-i Gıfarî hazretleri, Bilal-i Habeşî hazretlerine: **“Kara kadının oğlu!”** diye hakaret etmişti. Bu söz peygamberimize ulaşınca, Ebu Zerr’i:

“Ey Ebu Zer! Sen onu anasından dolayı ayıplıyorsun öyle mi? Demek ki sen, içinde hala cahiliye ahlakı kalmış bir kişi imişsin!” diye azarladı. Ebu Zerr (r.a) söylediği o sözden o kadar pişman oldu ki, yanağını yere koyarak: **“Bilal yanağıma ayağıy-**

la basmadıkça, başımı yerden kaldırmayacağım!” diyerek özür diledi. Hz. Bilal bunu yapmadan da özrünü kabul edeceğini söylemişse de Ebu Zerr’in ısrarı karşısında yanağına basmak zorunda kaldı. (Sahih-i Buharî Muhtasarı Tecrid-i Sarîh Tercemesi, 1, 43)

Hz. Osman’ın halifelîği sırasında bir sahabî, yine Ebu Zerr hazretlerini Rebeze’de görmüştü. Burası Medine’ye yakın bir köydü. Ebu Zerr’in ve hizmetçisinin üstünde aynı kumaştan birer gömlek vardı. Ona:

“İkisini birleştirip de kendine elbise yapsaydın ya!” deyince Hz. Ebu Zer, Peygamberimizden işittiği şu hadisi nakletti:

“Hizmetçileriniz, Allah’ın iradenize emanet ettiği kardeşlerinizdir. Kimin yanında hizmetçi bulursanız kardeşine yediğinden yedirsın, giydiğinden giydirsın. Onlara zahmetli bir iş yüklemeyiniz. Şayet yüklerseniz, kendilerine yardım ediniz.” (Buharî, İman, 22; İtk, 15)

Hz. Peygamber, azat ederek hürriyetine kavuşturduğu Zeyd b. Harise’yi ve bu zatın oğlu Üsâme’yi ordu kumandanlığına getirmişti. Siyah derili bir zat olan Bilal-i Habeşî’yi de camiinin müezzinliğine getirmiş, aynı zamanda önemli memuriyetlerde vazifelendirmişti.

Bir de Ümmü Eymen vardır. Bu kadın, “cariye-hizmetçi” statüsünde olup hürriyetine kavuşturulmuştur. Peygamberimizin dadısı olarak da bilinen Ümmü Eymen’e Sevgili Peygamberimiz: **“Anneciğim, anneciğim!”** diye hitab ediyordu. Köle ve hizmetçilerin değersiz sayıldığı bir zamanda, Peygamberimizin Ümmü Eymen’e **“Anneciğim”** demesi köklü bir düşünce değişikliğini müjdeliyordu. Bu düşüncenin esasını da: **“Ne olursa olsun insanı insan olarak sevip saymak”** oluşturuordu.

Bu konuda son bir örnek daha nakledelim: Amr b. As Mısır valisi iken oğlu Abdullah, bir Mısırlıyı dövmüştü. Dövülen kişi Hz. Ömer’e şikayette bulundu. O da hem Abdullah’ı hem de babasını çağırdı. Mısırlıya sopa verip Abdullah’a vurdurdu. Neredeyse Amr’ı da cezalandıracaktı. Ancak o: **“Bu işte benim herhangi bir rolüm yok”** diyerek yakasını kurtardı. Abdullah’ın, vali olan babasına güvenerek buna yeltendiğini fark eden Hz. Ömer, Amr b. As’a şu meşhur sözünü söylemiştir:

“Ey Amr! Analarından hür doğan insanları nasıl köle yaparsınız?” (M.Yaşar Kandemir, Örneklerle İslâm Ahlakı, 130-132)

Peygamberimizin Pak Soyu, İsimleri ve Künyesi

Muhammed b. Abdullah, b. Abdulmuttalib, b. Hâşim, b. Abdi Menaf, b. Kusayy, b. Kilâb, b. Mürre, b. Ka'b, b. Lüey, b. Galib, b. Fihri, b. Mâlik, b. Nadr, b. Kinâne, b. Huzeyme, b. Müdrike, b. İlyas, b. Mudar, b. Nizar, b. Maadd, b. Adnan.

Bütün kaynaklar Peygamberimizin, Adnan'a kadar olan atalarının gerek isimlerinde, gerek sıralarında, ittifak halinde bulundukları gibi Adnan'ın da, İsmail b. İbrahim'in öz be öz soyundan geldiğinde de mütefikler.

Peygamber Efendimizin on dokuzuncu kuşaktaki atası Maadd b. Adnan; İsa *aleyhisselâmın* muasırı idi.

İsa (a.s) ile Muhammed (a.s) arasındaki fetret devrinin 600 yıl oluşu da, bunu ayrıca doğrular.

Maadd, babası Adnan'ın vefatından sonra, Kâbe hizmetini üzerine almış ve Mekke Haremi'nden hiç ayrılmamıştır.

Adnan da; babası Üded'in vefatından sonra Kâbe hizmetini üzerine almış, Kâbe'ye meşinden örtü

örttürmüş, Mekke Haremi'nin yıkılan sınır taşlarını da dikmişti.

Mekke halkının Kureyş diye anılması, Peygamberimizin on ikinci kuşakta yer alan ve ilk kez Kureyş lakabıyla anılan atası Nadr b. Kinâne'den dolaydır.

Kur'ân-ı Kerim'de açıklandığına göre; kendileri, İbrahim aleyhisselâmın soyundan gelme torunlarıdır. Hz. Muhammed (s.a.s) de onların arasından seçilerek, onlara peygamber gönderilmiştir.

Efendimiz *sallallâhü aleyhi ve sellem* Kureyş kabilesi içinde gerek baba ve gerek ana yönünden, en temiz ve en şerefli bir aileye mensuptu. Bunu, bizzat hadis-i şeriflerinde şöyle açıklamışlardır:

"Yüce Allah; İbrahim oğullarından, İsmail'i seçti.

İsmail oğullarından, Kinâne oğullarını seçti.

Kinâne oğullarından, Kureyş'i seçti.

Kureyş'ten, Hâşim oğullarını seçti.

Hâşim oğullarından da, beni seçti."

"Ben, Muhammed b. Abdullah b. Abdulmuttalib'im!

Yüce Allah mahlûkatı yarattı ve beni onların en hayırlı fırkasının içinde bulundurdu!

Sonra onları iki fırkaya ayırdı ve beni en hayırlı olan fırkanın içinde bulundurdu.

Sonra onları kabilelere ayırdı ve beni en hayırlı olan kabilenin içinde bulundurdu.

Sonra onları ailelere ayırdı ve beni onların en hayırlısı içinde bulundurdu.

Ben, sizin aile yönünden de en hayırlınızım, nefis yönünden de en hayırlınızım!"

"Ben, Âdemoğulları soylarının en hayırlı, en temiz olanlarından, devirden devre, aileden aileye geçe geçe, nihayet şu içinde bulunduğum aileden vücudam getirildim!"

"Ben, Muhammed b. Abdullah, b. Abdulmuttalib, b. Hâşim, b. Abdi Menaf, b. Kusayy, b. Kilâb, b. Mürre, b. Ka'b, b. Lüey, b. Galib, b. Fihri, b. Malik, b. Nadr, b.

Kinâne, b. Huzeyme, b. Müdrike, b. İlyas, b. Mudar, b. Nizar'...ım! Halk, ne zaman iki kısma ayrılrsa, muhakkak, Allah beni onların en hayırlı olanının içinde bulundurmuştur. Ben, cahiliye devrinin kötülüklerinden hiçbir şey bulaşmaksızın, ana ve babamdan meydana geldim.

Ben, tâ Âdem'den babama ve anneme gelip ulaşınca kadar, hep nikâh mahsulü olarak meydana geldim, asla zinadan meydana gelmedim!

Ben, sizin nefis yönünden de en hayırlınızım, baba soyu yönünden de en hayırlınızım!"

Peygamberimizin annesi Âmine binti Vehb, b. Abdi Menaf, b. Zühre, b. Kilâb, b. Mürre'dir.

Zühre; Hâşim oğullarının ataları olan Kilâb oğlu Kusayy'ın kardeşi olduğuna göre, Hz. Âmine'nin soyu, kocası Hz. Abdullah b. Abdulmuttalib'in soyu ile Mürre b. Kilâb'da birleşir.

İbn Sa'd; Ensar bilginlerinden Muhammed b. Sâib'e dayanarak, Peygamberimizin anne ve anneannelerini, babaannelerini batınlarca kaydettikten sonra, bu bilginin:

"Hazreti Peygamberin, beş yüz annesini tespit ve kaydetmeye muvaffak oldum. Hiçbirinde, ne zina, ne de cahiliye çağında işlenegelen kötü işlerden hiçbir şeye rastlamadım!" dediğini de nakleder.

Bunun içindir ki, büyük bilgin İbn Haldûn:

Muhammed *aleyhisselâmdan* başka hiçbir kulun, ilahî ikram olarak ne soyunun bu derece mazbut olduğunun, ne de Âdem *aleyhisselâmdan* kendilerine gelinceye kadar soy şerefiliğinin kesintisiz devam ettiğinin görülmediğini, bildirir.

(M. Âsım Köksal, *İslâm Tarihi, Mekke Dönemi, I. Cilt*)

Peygamberimiz *sallallâhü aleyhi ve sellem*:

"Benim birtakım isimlerim vardır:

Ben Muhammed'im!

Ben **Ahmed**'im!

Ben **Mâhî**'yim ki, Yüce Allah, küfrü benimle yok edecektir!

Ben **Hâşır**'ım ki, insanlar, Kıyamet günü benim izimce haşır olunacaklardır!

Ben **Âkîb**'ım ki, benden sonra peygamber yoktur!"

"Ben rahmet peygamberiyim!"

"Ben savaşlar peygamberiyim!" buyurmuşlardır.

Peygamberimiz *sallallâhü aleyhi ve sellem*, Kur'ân-ı Kerîm'de dört kere **Muhammed** ismi ile bir kere de **Ahmed** ismi ile anılır.

Muhammed, övülmeye layık hasletleri çok olan,

Ahmed ise en çok övülen veya en çok hamd ve şükür eden, ya da bu hasletlerle anılan zât manalarına gelir.

Peygamberimiz *sallallâhü aleyhi ve sellem*; en çok **MUHAMMED** ismi ile anılmış, **MUHAMMED** ismini kullanmıştır.

Medine'de bulunan Mekkeli ve Medineli Müslümanlarla Yahudileri ve her iki tarafın müttetiklerini ilgilendiren muameleler hakkında yazdirdığı yazıda Peygamberimizin *sallallâhü aleyhi ve sellem*, **Muhammed** ismi yer alır.

Ebu Süfyan b. Hâris'in Peygamberimizi *sallallâhü aleyhi ve sellem* hicveden şiirine karşı, Hassân b. Sâbit, söylediği uzunca şiirde:

"Demek, sen Muhammed'i hicvettin ha!" der.

Peygamberimiz *sallallâhü aleyhi ve sellem*; Hicretin altıncı yılında Hudeybiye'de Kureyş müşrikleriyle yaptığı muahedenin yazısını yazdırmak isteyip:

"Yâ Ali! Bu, Muhammed Rasûlullah'ın, Süheyl b. Amr ile üzerinde anlaşip sulh oldukları ve gereğinin yerine getirilmesini kararlaştırıp imzaladığı maddelerdir" buyurunca, Süheyl b. Amr, Hz. Ali'nin elini tuttu.

Peygamberimize *sallallâhü aleyhi ve sellem*:

"Vallahi, biz senin gerçekten peygamber olduğunu tanımış olsaydık, Beytullah'ı ziyaretten seni alıkoyamaz ve seninle çarpışmaya kalkmazdık! En iyisi, sen, muahedenameye bizim bildiğimiz şeyi yaz!" dedi.

Peygamberimiz *sallallâhü aleyhi ve sellem*:

"Ya nasıl yazalım?" diye sordu.

Süheyl b. Amr:

"Muhammed b. Abdullah diye kendi ismini ve babanın ismini yaz!" dedi.

Peygamberimiz *sallallâhü aleyhi ve sellem*:

"Bu da güzeldir. Öyle yazınız!

Ben, hem Abdullah'ın oğluyum, hem de Allah'ın Rasûlüyüm!

Vallahi, siz beni yalanlasanız da ben yine, hiç şüphesiz Allah'ın Rasûlüyüm!

Kendi ismini ve babamın ismini yazdırmak, benim peygamberliği gidermez!" buyurdu.

Hükümdarlara gönderilen İslâmiyet'e davet mektuplarında da, **Muhammed** ismi yazılı, "**Muhammed Rasûlullah**" mührü basılı idi.

Peygamberimizin *sallallâhü aleyhi ve sellem*, hadis-i şeriflerinde açıkladıkları isimlerinden başka, Kur'ân-ı Kerîm'de ve daha önceki peygamberlere indirilmiş olan ilahî kitaplarda geçen daha birçok isimleri vardır.

İsimlerin çokluğu ise, isim sahibinin şerefının üstünlüğünü gösterir.

Peygamberimiz *sallallâhü aleyhi ve sellem*; Hz. Hatice'den ilk doğan oğlu Hz. Kasım'dan dolayı "**Ebu'l-Kâsım / Kâsım'ın Babası**" diye künyelenmişti.

Medineli ensârdan bir zât, doğan oğluna Muhammed ismini koymak istemiş ve bunda bir sakınca olup olmadığını Peygamberimiz *sallallâhü aleyhi ve sellem*den sormuştu.

Peygamberimiz *sallallâhü aleyhi ve sellem*:

"Benim ismimi takınız! Amma, künyemi takmayınız!" buyurmuştur.

Hz. Ali de:

"Yâ Rasûlallah! Senden sonra doğacak çocuğuma senin ismini takmamı uygun görür müsün?" diye sormuş; Peygamberimiz *sallallâhü aleyhi ve sellem* ona:

"Evet!" buyurmuştur.

(M. Âsım Köksal, İslâm Tarihi, Mekke Dönemi, I. Cilt)

Dualar, Zikirler...

Zâkir

* Abdullah b. Abbas *radiyallâhü anhümâdan* rivâyete göre Peygamber Efendimiz'in dualarından biri şu duâ idi:

اللهم اجعل في قلبي نورا وفي بصرى نورا وفي سمعى نورا
وعن يمينى نورا وعن يسارى نورا وفوقى نورا وتحتى نورا
وامامى نورا وخلفى نورا واجعل لى نورا
وفي رواية : عصبى ولحمى ودمى وشعرى وبشرى كان
يقوله في دعائه.

Okunuşu:

**(Allâhümmec'al fî kalbî nûran ve fî basarî
nûran ve fî sem'î nûran ve 'an yemînî nûran ve
'an yesârî nûran ve fevkî nûran ve tahtî nûran
ve emâmî nûran ve halfî nûran vec'al lî nûran**

**Ve fî rivâyetin: 'Asabî ve lahmî ve demî ve
şa'rî ve beşerî kâne yekûlû fî du'âihî)**

Anlamı:

"Yâ Rabb! Kalbimi nurlandır, gözümü
nurlandır, kulağımı nurlandır, sağımı nurlandır,
solumu nurlandır, üstümü nurlandır, altımı

nurlandır, önümü nurlandır, arkamı nurlandır
ve beni nûr eyle (bir başka rivayette) benim
damarlarımı nurlandır, etimi nurlandır, kanımı
nurlandır, saçımı nurlandır, yüzümü nurlandır."
(Buhârî, De'avât, 9; Müslim, Müsâfirîn, 181)

* Muğîre bin Şu'be'den rivayet olunduğuna
göre Resul-i Ekrem *sallallâhu aleyhi ve sellem*in
dualarından biri de şu idi:

لااله الاالله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد وهو
على كل شىء قدير اللهم لا مانع لما اعطيت ولا معطى
لما منعت ولا ينفع ذا الجد منك الجد

Okunuşu:

**(Lâ ilâhe illallâhü vahdehü lâ şerike leh
lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü ve hüve 'alâ
külli şey'in kadîr**

**Allâhümme lâ mâni'a limâ e'dayte ve lâ
mu'diye limâ menâ'te ve lâ yenfe'u ze'l-ceddi
minke'l-ceddü)**

مرحبا رسالة عليه وسلام صلى الله عليه وسلام

Salât, 193; Tirmizî, Salât, 108; Muvattâ, Kader, 8; İbn Hanbel, Müsned, 3/87)

* Abdullah b. Abbas *radiyallâhü anhümâdan* rivâyete göre Resûl-i Ekrem *sallallâhu aleyhi ve sellem* bazı kimseler gelip:

“İnsanlar (Hendek savaşında müşrikler), sizinle muharebe etmek için adam ve silâh toplamışlar, hazırlık yapmışlar. Onlara mukabele edecek derecede kudretiniz yoktur. Onlardan sakınınız” diye korkutmak istediklerinde Nebiyy-i Ekrem *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz:

حسبنا الله ونعم الوكيل

Anlamı:

“Başka bir ilâh yok, ancak Allah var. O’nun şeriki/ortağı yoktur. Mülk O’nundur, hamd/övgü de O’nundur. O her şeye kâdirdir/gücü yetendir.

Allah’ım! Senin verdiğine engel olacak yoktur, vermediğini de verecek yoktur. Ve servet sahibi olanlara servetleri, sana karşı bir fayda veremez. (Buhârî, Ezân, 155, Deavât, 18; Müslim,

Okunuşu:

(Hasbünallâhü ve ni’mel-vekîl)

Anlamı:

“Allah bize kâfidir, o ne güzel vekildir!” buyurdu. Mü’minler de böyle söylediler.” (Buhârî)

Misafir Kalemler

Anne-Baba Duası

İhsan ZORPİNECİ

"Ömrün at üstünde geçsin, savaştan savaşa giresin.

Allah seni galip eylesin, zenginlikle, şanla, şöhretle gözünü doyursun.

Ama dilerim ki ciğerini görerek ölesin."

Rivayet odur ki; Yavuz Selim, ayaklanan yeniçerilerin de desteği ile babası II. Beyazıt'ı tahttan indirip payitahtın başına geçtiğinde; II. Beyazıt oğlu Selim'e bu bedduayı eder.

Babasının intizarı tutmuş olacak ki Sultan Selim'in 8 yıl süren saltanatı gerçekten de at üstünde seferde geçer, girdiği her savaştan zaferle çıkar. Osmanlı hazinesini altınla doldurur. Ancak sırtında ŞİRPENÇE adı verilen bir çiban çıkar.

Sultan sırtına tutturduğu bir tepsile çibana bakar, çok derin olan çibandan ciğerlerini görür. Hastalığının ağırlaşmasına rağmen seferlerine devam eder. Fakat daha fazla dayanamaz, hareket edemeyecek kadar takatsiz düşer. Kısa bir süre sonra da ruhunu teslim eder.

Çocuğa en fazla iyiliği dokunan, hizmet eden, onun kahrını en çok çeken anne-babadır. Onların duaları da makbuldür, bedduaları da.

Nitekim Peygamberimiz (s.a.v):

"Ben babam İbrahim'in duasıyım" buyuruyor. Hz. İbrahim ve oğlu İsmail, Kâbe'nin inşasını tamamladıktan sonra ellerini Dergâh-ı İlahî'ye açarak yalvarıyor:

"Ey rabbimiz neslimizden gelen müslüman ümmet içinden bir peygamber gönder ki o onlara ayetlerini okusun, kitabını ve hükümlerini öğretsin."

Cenâb-ı Hakk (c.c) yapılan bu samimi duayı cevapsız bırakmadı ve yaklaşık 2500 yıl sonra Hz. İsmail'in neslinden peygamberlerin önderi Hz. Muhammed'i (s.a.v) gönderdi.

Mü'minin dilini bedduaya alıştırmaması dinimizce hoş görülüyor. Öyle ki Peygamber Efendimize, **"müşriklere beddua et"** denildiğinde;

"Ben rahmet olarak gönderildim, lanetçi olarak değil!" buyuruyor. Sultanlar sultanı Efendimiz (s.a.v) müşriklere dahi ah etmezken, anne-babalar evlatlarına kızdıklarında ağızlarına bedduaları dola-yabiliyorlar maalesef.

Hâlbuki onlara düşen vazife beddua değil, çocuklarının ıslah olmaları için dua etmektir. Zira ilentilerin kabul edileceği bir vakte gelmesi durumunda en çok üzülecek kişiler de yine onlar oluyor.

Anne-baba olmak evlatlar üzerinde sınırsız bir hakka sahip olduğu anlamına gelmiyor. Çocuğa güzel isim vermek, helal kazanç yedirmek, İslamî terbiye vermek, dinini ve Peygamberimizin (s.a.v) hayatını öğretmek anne babanın en başta gelen mesuliyetlerinden bir kaçıdır.

Ebeveynin çocuğuna dini terbiye vermesi mühim bir husustur. Çünkü anne-babasından iyi eğitim almış bir evlat, onlara saygıda kusur etmemeye çalışır. Fakat ahlakî yönden eksik yetiştirilenler ileride ebeveynlerini kendilerine beddua edecek hale getirebiliyorlar. Üstelik çocuğunu doğru yetiştirmede için hatalı olan anne-baba intizarda bulunurken aslında bütün aileye zarar vermiş oluyor.

hamiyetperver
olmak

Prof. Dr. Ali AKYÜZ

“Resûlüm! Hem kendinin hem de mümin erkeklerin ve mümin kadınların günahlarının bağışlanmasını dile!” (Muhammed, 19)

Varlığın hazzını, yokluğun, yoksulluğun, kimsesiz ve yetim olmanın acılarını ve hüznlerini **ed-Dulâ** süresinde de zikredildiği üzere yaşayarak öğrenen Hz. Peygamber, ilâhi vahyin anlatımıyla **“ümmetine çok düşkün, onların üzülmesi kendisine çok ağır gelen”** bir şahsiyetti. Bir başka ifadeyle **“Peygamber müminlere kendi canlarından daha yakındır. Eşleri, onların analarıdır.”** (Ahzâb, 6)

Kendi dilinden **“Ben müminlere kendi canlarından daha yakınım. Kim mal, mülk bırakırsa varisleridir. Kim de yetim, kimsesiz ve karşılıksız borç bırakırsa ödemek bize düşer”** ifadeleriyle kimse-

siz, düşkün ve yoksulları himaye sorumluluğunda olduğunu açıkça ilan etmektedir.

Onları gözü gibi sakınırdı. İnsanları kötü sonuç ve akıbetten koruma heyecanını ifadelendirdiği bir anlatımında O, kendi ruh halini, insanları ateşin etrafına üşüşen pervaneler misali, yanmasın mahvolmasınlar diye oradan uzaklaştırmaya çalışan birisine benzetir ve **“Sizi ateşe düşmekten alıkoymak için ben eteklerinize sarılıyorum, siz ise pervaneler gibi ateşe doğru hücum ediyorsunuz.”**

Sadece bu kadar mı? O, insanların dertlerini dinler, onlar için çözüm arar ve daima onları kendisine tercih ederdi. Derdini söylemek için kulağına eğilen birisini arzusu tamamlanıncaya ve sırrını paylaşınca kadar ondan uzaklaşmazdı. Arkadaşlarının

zihinlerini meşgul eden dert ve sıkıntılarını onlarla paylaşır, sırdaş ve dert ortağı olurdu. Hem sırrına sahip olur, hem de derdine çare olurdu. Sırlara sahip olmayı bir emanet bilinciyle değerlendirir ve şöyle derdi: **“Birisi size bir şey söylemek isteyip de sağa sola göz gezdirirse bilin ki o, sır ve emanettir.”**

Benzer bir hadise de bir dostu ile dertleşirken gerçekleşti. Arkadaşlarının da bulunduğu bir ortamda bir dostuyla dertleşiyordu. O kadar dalmışlardı ki her şey Hz. Peygamber’in göz pınarlarından süzülen ve ardı arkası kesilmeyen gözyaşları sebebiyle orada bulunanların sükûneti bozmasıyla ortaya çıktı. Bu dostu ona geçmişte; câhiliyye dönemi ismiyle anılan kötü zamanlarında yaptığı ve gönlünün derinliklerinde onulmaz yaralar bırakan ve halen izlerini taşıdığı bir olayı anlatıyor ve bundan dolayı Allah’tan bağışlanmasını niyaz ediyordu. Hz. Peygamber de anlatanın gözyaşlarına boğulmasına eşlik edercesine onun üzüntüsüne iştirak ediyordu. Gözyaşları bundandı. Yanlarında bulunan sahabe-nin müdahaleleri ve Peygamberi üzen bu şahsa homurdanmalarıyla ara verilen hüznün hali, bir cümleyle yeniden başladı. **“Değmeyin! Arkadaşınızın gönlünü yıkıp yakan bir hüznü vardır. Bırakın anlatsın!”** dedi. Ve ona dönüp: **“Bir daha anlat bakayım şu derdini”** diye ekledi. Yeniden başladı aynı enstantane... Bu zât Hz. Ömer’di ve câhiliyye döneminde geleneklere uyarak diri diri toprağa göm-

düğü yavrusunun acısını, gönlünü yakıp kavuran ve her gün tazeleyerek yeniden yaşadığı biricik kızının acısını paylaşacak birisini arıyor ve o hadiseyi anlatıyordu. Dert ortağı yine Hz. Peygamber’di...

O, Kur’ân’ın **“Sizin dostunuz/veliniz ancak Allah’tır, Resulüdür, iman edenlerdir.”** (Mâide, 55) ifadesiyle tanımladığı gibi herkesin dostu olmaya çalışıyor ve herkesi himaye etmek istiyordu. Çünkü o, rahmet insanı, sevgi insanı ve bütün erdemlerin odaklaştığı, sembol ve âbide şahsiyetti.

İnsanî erdemlerin abidevî ölçekte örneğini temsil eden Hz. Peygamber’e, hamiyet-perver olmakla ilgili Kur’ân-ı Kerim’de;

- Muhatap olduğu insanlara nazik ve zarif davranması sebebiyle onların çevresinde bulunmaya devam etmesi ve etrafından dağılıp gitmedikleri, bu sebeple onları korumaya, himaye etmeye, onlara dua etmeye ve fikirlerine ve istişarelerine başvurmaya ve affedilmeleri için niyazda bulunmaya devam etmesi,
- Hem kendisi, hem mü’min erkekler hem de mü’min kadınların günahlarının bağışlanması için af dilemesi,
- Kendisini çeşitli söylentilerle üzenlere her şeyi duyup söyleyen bir kulak değil iyi şeylerin bilgisini yücelerden öğrenip size aktaran “hayır kulağı” olduğunu bildirmesi,
- Mü’minler için sükûnet olan duasını onlardan esirgememesi ve onlar için dua etmesi,
- Toplumun muhtaç olan katmanlarını teşkil eden ana- baba, akraba ve yakınlar, yetimler, fakirler, yolda-izde kalmış olanlara haklarının verilmesi ve mali harcama yapılması,
- Mali harcamalarda israftan sakınılıp savurganlık yapılmaması,
- Kendisinin de geçmişte yetim, yoksul, garip ve kimsesiz olduğunu unutmaması ve yetim ve kimsesizleri ezmemesi,
- Yetim kadınlar, çaresiz ve yetim çocukların hak ve hukukuna riayet edip onlara karşı adaletle ve şefkatle davranması,
- Kendi himayelerinde bulunan yetimlerin malına

karşı en iyi tutumla yaklaşması,

- Ayrıca yetimlerin iyi yetiştirilmesi ve onların yüz üstü terk edilmemesi gerektiği emir ve tavsiye edilmektedir.

Seçkin ve övülmüş bir insani erdem olan hamiyetperver olmakla ilgili özelde Hz. Peygamber'e, genelde herkese davranış ve ifade yükümlülüğü getiren ayetlerin meallerini okuyucuların dikkat ve anlayışına sunuyorum.

A. Mü'minleri Himaye Etmek

Hiz. Peygamberin mü'minleri kollama ve himâye etmesi ve onların dünya ve ahiret saadetini sağlamasına ilişkin ayetler onun bu yönünü şöyle tanımlamaktadır;

- Allah'ın rahmeti ile onlara yumuşak davrandın!
- Şayet kaba, katı yürekli olsaydın,
- Hiç şüphesiz, etrafından dağılıp giderlerdi,
- Şu halde onları affet! Bağışlanmaları için dua et! Onlara danış!
- Karar verdiğin zaman da,
- Allah'a dayanıp güven! Allah, kendisine güvenenleri sever. (Âl-i İmrân, 159)
- Bil ki, Allah'tan başka ilâh yoktur!
- Hem kendinin, Hem de mü'min erkeklerin ve mü'min kadınların günahlarının bağışlanmasını dile! (Muhammed, 19)
- Yine o münafıklardan;

- "Peygamber, her söyleneni dinleyen bir kulaktır", diyerek
- Peygamberi incitenler de vardır. Onlara de ki:
- O, sizin için bir hayır kulağıdır.
- Çünkü o Allah'a inanır, Müminlere güvenir ve
- O, sizden iman edenler için de bir rahmettir.

- Allah'ın Resûlü'ne eziyet edenler için mutlaka elem verici bir azap vardır. (Tevbe, 61)
- Onların mallarından sadaka al! Bununla onları günahlardan temizlersin,
- Onları arıtip yüceltirsın ve onlar için dua et!
- Çünkü senin duan onlar için sükûnettir. (Tevbe, 103)
- Sana, Allah yolunda ne harcaıacaklarını soranlara de ki:
- Maldan harcadığınız şey,
- Ebeveyn, yakınlar, yetimler, fakirler ve yolcular için olmalıdır.

- Şüphesiz Allah yapacağınız her hayrı bilir. (Bakara, 215)

B. Zayıf ve Güçsüzleri Himaıye Etmek

Hiz. Peygamberin zayıf ve güçsüzleri kollama ve himaye etmesi ve onların dünya ve ahiret saadetini sağlamasına ilişkin ayetler onun bu yönünü şöyle tanımlamaktadır;

- Akrobaya, yoksula hakkını ver!
- Gereksiz yere de saçıp savurma! (İsrâ, 26)
- Sana, Allah yolunda ne harcaıacaklarını soranlara de ki:
- Maldan harcadığınız şey,
- Ebeveyn, yakınlar, yetimler, fakirler ve yolcular için olmalıdır.
- Şüphesiz Allah yapacağınız her hayrı bilir. (Bakara, 215)

O, insanların dertlerini dinler, onlar için çözüm arar ve daima onları kendisine tercih ederdi. Derdini söylemek için kulağına eğilen birisini arzusu tamamlanıncaya ve sırrını paylaşıncaya kadar ondan uzaklaşmazdı. Arkadaşlarının zihinlerini meşgul eden dert ve sıkıntılarını onlarla paylaşır, sırdaş ve dert ortağı olurdu. Hem sırrına sahip olur, hem de derdine çare olurdu.

C. Muhtaçları Himâye Etmek

Hiz. Peygamber'in muhtaçları kollama ve himâye etmesi ve onların dünya ve ahiret saadetini sağlamasına ilişkin ayetler onun bu yönünü şöyle tanımlamaktadır;

- Muhtaç olanı, el açıp isteyenı
- Sakın azarlama! (Duhâ, 10)

Tarihimizden

Hazırlayan: Edebalı KARABIYIK

Eteğinde Toprak Taşıyıp İşçilere Yardım Eden Padişah

Bu padişah Birinci Ahmet'tir. Ameleye yardım için toprak taşıması da kendi yaptırdığı ve ismini verdiği Sultan Ahmet Camii'nin temel atma günlerindedir.

O zaman At Meydanı'nda ve Makbul İbrahim Paşa Sarayı'nın karşısında Sokullu Mehmet ve halefi Ahmet Paşa'ların konakları vardı. Birinci Ahmet'in bunları varislerinden alıp yıktırmak suretiyle açtığı geniş sahada 1609 yılı 8 Ekim Perşembe günü cami temelleri kazılmaya başlanmış ve bu hararetili faaliyet üç ay kadar sürmüştür.

Temeller kazılırken genç padişah eteğinde toprak

taşımış ve hatta bu hizmetini her hafta tekrar ederek işçileri teşvik etmiştir.

Temel açmayı takip eden temel atma merasimi de 1610 yılı 4 Ocak Pazartesi günü yapılmış ve Sultan Ahmet ona da iştirak etmiştir. İnşaat işte bu tarihten itibaren başlayıp tam yedi yıl, beş ay, altı gün sürdükten sonra 1617 yılının 9 Haziran Cuma günü cami in açılış merasimi yapılmıştır.

Bu muhteşem mabet, Osmanlı mimarisinin en güzel eserlerinden ve İstanbul'daki sultan camilerinin en zariflerindendir. İsmi nin **Sultanahmet** olması da çok yerindedir. At Meydanı'na da işte o tarihten itibaren **Sultanahmet Meydanı** denilmeye başlanmıştır.

Öpülen Çeşme Taslarının Akıbeti

İstanbul'da yahut Anadolu'da bugün herhangi bir eski çeşmeye baktığınız zaman yalnız taslarının değil, musluklarının bile yerlerinde yeller estiğini görürsünüz.

Hatta ünlü Üçüncü Ahmet Çeşmesi'nin parmaklıkları bile aşırılmış ve bu mesele gazetelerde günlerce akisler bırakmıştır.

Biz eskiden böyle değildik. Hayrat eserleri olan çeşmelerin taslarıyla musluklarını çalmak şöyle dursun, hırsızlığın ne demek olduğunu bile bilmezdik! Eskiden yüksek ahlakımızla dünyaya ün salmıştık.

Bunun ne demek olduğunu anlamak için, 19. yüzyılda, yıllarca Osmanlı'yı tetkik etmiş olan ünlü tarihçi Ubicini'nin 1855'te yayınlanan *"La Turquie Actuelle"* adındaki eserinin 358. sayfasında Anadolu yol boylarındaki çeşmeler hakkında verilen şu izahata bir bakıvermek kâfidir:

"Yolcu çeşmeye dindarane bir minnet duygusuyla yaklaşır. Orada zincirle bağlı bir tas yerine çeşme taşının üstüne konuşmuş sade bir su kabı vardır. İşte ona su doldurulur. Yolcu su dolu tası eline alır, suyunu içtikten sonra yıkar, öpüp başına koyduktan sonra da aynı taşın üstüne bırakır ve ondan sonraki yolcular da o tası hep orada bulur."

Şimdi artık taslarından başka, muslukları bile aşırılmış çeşmeleri gördükçe hatırıma hep şu söz gelir:

"Ne idik, ne olduk?"

Alkıştan Kaçan Kahraman

Dünya ve Türk tarihinde 1516 yılı 5 Haziran Perşembe gününden 1518 yılı 25 Temmuz Pazar gününe kadar tam 2 yıl 1 ay 20 gün süren Mısır seferi; Lübnan, Suriye, Filistin, Irak, Mısır ve Hicaz bölgelerinin fethi ve ilhakı, Cezayir'le Yemen'in boyun eğmesi, hilâfetin Mısır Abbasîlerinden Osmanlılara geçmesi ve Türk milletinin İslamiyet başında Arap kavminin yerine geçmesiyle neticelenmiş bir sürü büyük zaferler ve muvaffakiyetler silsilesidir.

Babasından kendine kalan ülkeye bir mislinden fazlasını katıp iki kıta üzerindeki Osmanlı hâkimiyetini üçüncü bir kıta olarak Afrika'ya da teşmil eden Yavuz Sultan Selim Han, 16. asrın gözlerini kamaştıran bu muhteşem zaferlerle İstanbul'a yaklaşırken, kendisini karşılamak için düğün evine döndüğünü haber aldığı başşehirinin samimi ve haklı alkışlarından utanacağını hissedip yatsı vaktini bekleyerek karanlık bastıktan sonra Anadolu sahilinden karşı yakaya geçmiş ve adeta bir kabahat işlemiş gibi hiç kimseye görünmeden sessizce Topkapı Sarayı'na girivermiştir. Muzaffer padişahın dönüşü, ertesi gün halka ilan edilmiştir.

Azamet günlerimizi gözden geçirirken işte böyle alkıştan, karşılama ve uğurlama törenlerinden mahcup olup yüzleri kızaran kibar insanlara çok rastlanır.

Kaynak: Tarihi Hakikatler I-II, İ. Hami Danişmend, Tercüman Tarih ve Kültür Yay, İstanbul, 1979.

mevlid kandili

Zülcenâheyn

23 Ocak Çarşamba gününü Perşembe'ye bağlayan gece mübarek Mevlid Kandili'dir.

Âlemlere rahmet olarak gönderilen Hz. Peygamberin Mevlid Kandili'ni idrak edince, her müslümanın derin derin düşünmesi lâzımdır.

O'nun hayatı, sahabileriyle olan münasebeti, Kur'ân-ı Kerim'den sonra eşsiz hadisleri bize ne anlatıyor, neleri haber veriyor, acaba anlayabiliyor muyuz? O hadislere gerekli itinaı, saygıyı gösterip istifade edebiliyor muyuz?

Cenâb-ı Allah, O'nu medh ettiği için biz de O'nu sever ve O'nun getirdiklerine uyarız. Kıyamet günü şefaati sahibi olduğu için O'nun şefaati umarız.

Havz'ının başında buluşmayı arzu ederiz. Oradaki, adetleri yıldızlardan daha çok olan güzel mi güzel kâselerden dolu dolu içmeyi umarız. O'na salât ve selâmlar getiririz. Salevât-ı şerîfenin fazilet ve bereketine inanırız.

Ne yazık ki, son zamanlarda O'na insafsızca saldırılar olmaktadır. Bunlar hezeyandan başka bir şey değildir. Onlar bu sapıklıklarına devam ede dursunlar, Allah'ın seçtiği, Peygamber olarak gönderdiğine hiçbir kimse asla zarar veremez.

Diğer taraftan Müslüman olduğunu söyleyip de O'nu amansızca tenkit edenlere karşın, başkaları, yazmış oldukları '**Dünya Tarihine Yön Veren En Etkin 100 Kişi**' adlı eserinde birinci sırayı Peygam-

berimize vermiştir. Hak, bir gayrimüslim tarafından teslim edilirken ümmeti olduklarını, inandıklarını söyleyenlerin böyle ters bir davranış içinde bulunmalarına şaşıyor ve eyvahlar ediyoruz.

Denildiği gibi biz makalelerimizle O'nu medh ettiğimizi zannediyoruz. Hâlbuki tam aksine, O'nun adı geçtiği için makalemizin değeri ve kıymeti artmaktadır.

O'nun faziletlerini anlatmaktan insan âcizdir. Cenâb-ı Allah'ın lutf u keremiyle O (s.a.s), birçok harikulâde hallere nail kılınmıştır. Hatta öyle ki O'nu methetmek suretiyle yazılan kaside ve şiirler sebebiyle hastalıktan ifazet/şifa bulunmuştur. Bunlardan biri de İmam Busirî'nin kasidesidir. Kütüphanemde olan baskısındaki yazılı şerhinden birkaç satırı tercüme edip, okuyucularımın istifadelerine sunmak istiyorum.

"Bu kasidenin, Ebû Said Muhammed el-Hadimî'nin sayarak belirttiğine göre tamı tamına elli üç tane fazilet ve bereketi vardır. Bunun gibi diğer başka kasidelerin de faziletleri inkâr olunamaz. Birçok Peygamber âşığı, benden O'nun hakkındaki kasideleri bir araya toplamamı istedi, ben de öyle yaptım." diyerek, devamla hangi faziletler olduğunu sayar.

Bunlar şüphesiz ki doğru ve delillere dayanan sözlerdir. Kur'ân-ı Kerim'de geçmiş ümmetlerden haber verilirken, onların yenemeyecekleri şekilde azılı düşmanlarla karşılaştıklarında; **"Âhir zamanda göndereceğin Peygamber hatırına bize yardım et!"** diye dua ederek muzaffer oldukları haber verilir. Sözün burasında kim inanıyor, kim inanmıyor iyi anlamak için aşağıdaki hadise bakalım.

"Kıyamet günü bir nidâcı:

'Her ümmet dünyada neye tapmışsa onun arkasına takılsın!' diye ilân edecek. Bunun üzerine Allahü Teâlâ'dan başka şeylere, putlara ve heykellere tapmış olanlardan hiçbirisi kalmayacak, hepsi cehenne-me düşecekler.

Nihayet yalnız Allah'a (c.c) tapan iyi ve kötülerle Ehl-i Kitâb'ın bakiyeleri kalacak ve evvelâ Yahudiler çağrılarak kendilerine:

'Siz dünyada neye ibadet ederdiniz?' diye sorulacak.

'Biz, Allah'ın oğlu Üzeyr'e tapardık.' diyecekler.

Kendilerine:

'Yalan söylediniz! Allah'ın hiçbir zevcesi ve çocuğu yoktur. Şimdi siz ne istiyorsunuz?' denilecek. Yahudiler:

'Susadık ya Rabbi, bize su ver.' diyecekler. Bunun üzerine kendilerine işaretle:

'Suya buyurmaz mısınız?' denilecek ve Yahudiler cehenneme, o serap gibi (alev dalgaları) birbirini târumar eden ateşe haşr olunarak oraya düşecekler.

Sonra Hristiyanlar çağrılarak kendilerine:

'Siz dünyada neye ibadet ederdiniz?' diye sorulacak.

'Biz Allah'ın oğlu Mesih'e tapardık.' diyecekler. Onlara da:

'Yalan söylediniz! Allah hiçbir zevce ve çocuk edinmemiştir. Şimdi siz ne istiyorsunuz?' denilecek Hristiyanlar da:

'Susadık ya Rabbi, bize su ver!' diyecekler. Bunun üzerine kendilerine işaretle:

'Suya buyurmaz mısınız?' denilecek ve Hristiyanlar ateşe haşr olunarak oraya düşeceklerdir. (Müslim, 183)

Resûlullâh (s.a.s.)

"U'düd sitten beyne yedeyi's-sâ'ati..."

"Kıyametten önce altı olayı say. Bunların birincisi benim ölümümdür." (Buhârî, 2967) buyurarak vefatının kıyametin küçük alâmetlerinden olduğunu söylemiştir.

Cenâb-ı Allah, bu dünyaya gelen her canlının ölümü tadacak olduğunu haber veriyor. Bu hususta Enbiyâ sûresi, âyet 34-35'de şöyle buyuruyor.

"Biz senden önce hiçbir beşere dünyada ebedilik vermedik. Sen ölürsen, onlar ebedi midirler? Her canlı ölümü tadacaktır."

Her canlı gibi O da bu dünyaya geldi, vazifesini tamamen yaptı, bitirdi ve ölümle aramızdan ayrılıp Mevlâ-yı Mütâ'le kavuştu.

Ölüm yıl dönümleri idrak olunur, doğum yıl dönümleri kutlanırken kıyamet saatine biraz daha yaklaşıldığı düşünölmelidir.

Yâ Resûlallah

Ben Ebû Hüreyre miyim ki;
Sû-i hıfzımdan şikâyet edip de Sana geleyim?
Çıkarıp ridanı yayasın yere,
Boşaltasın üstüne mübarek avuçlarından,
Sonra da toplamasını emredesin,
O da toplansın.

Ve sonunda mucizen bereketiyle,
Senden duyduğunu hiç unutmasın.
Beş bin hadis ki,
Mübarek ağzınızdan döküldü
Şaşırmadan, teklemeden ve unutmadan,
Olduğu gibi bize nakletsin

YÂ RESÛLALLÂH!

Yoksa Selmân-ı Fârisî miyim ki;
Ta İrânlardan Senin gül kokunu,
Davetini duyma şerefine ereyim,
Boynumda bir ziharla Sana geleyim.
Hendek harbinde, hendek kazma
Fikrini Size vereyim.

Böylece ordu muzaffer olsun.
Bunu benimseyen sahâbiler;

“Selmân bizdendir,

Hayır, bizdendir” deyince;

“Selmân ne sizdendir, ne sizden...”

Selmân minnâ, Selmân bizdendir

Hem de Ehl-i Beyt'tendir.”
Sırrına ereyim.

Zülcenâheyn

Abmed b.
Yahya Cellâ
(k.s)

Sûfi zâhidlerden Ebû Abdullah Ahmed b. Yahya Cellâ, aslen Bağdatlı olup Remele ve Şam'da ikamet etmiştir.

Şam'ın büyük şeyhlerindendir.

Ebû Turab, Zünnûn, Ebû Ubeyde Busrî ve babası Yahya Cellâ'nın sohbetinde bulunmuştur.

İbnü'l-Cellâ anlatıyor:

"Anne ve babama, 'beni Aziz ve Celil olan Allah'a hibe etmeyi arzu eder misiniz?' dedim. Onlar da: 'Seni İzzet ve Celâl sahibi olan Allah'a hibe eyledik' dediler.

Bunun üzerine memleketi terk ettim ve bir müddet onlara görünmedim. Karanlık bir gece vakti memlekete döndüm. Kapıyı çaldım. Babam:

'Kim o?' diye içerden seslendi. 'Oğlun Ahmed' dedim. Babam:

'Bizim bir oğlumuz vardı. Onu da Allah Teâlâ'ya bağışlamıştık. Biz Arabız, verdiğimiz şeyi geri almayız' dedi ve bana kapıyı açmadı."

İbnü'l-Cellâ der ki:

"Katında yerme ile övme eşit olan ZÂHİD, farzları ilk vaktinde kılan ÂBİD, bütün fiilleri Allah'tan gören ve O'ndan başka fail görmeyen kimse ise MUVAHHİD adını alır. Muvahhid, vâhid olan Allah'tan başkasını görmemektedir."

İbnü'l-Cellâ, vefat edince baktılar ki, gülüyor.

Doktor, **'Bu zat henüz sağdır'** dedi. Nabzına baktı, **'Ölmüş'** dedi. Sonra açtı yüzüne baktı.

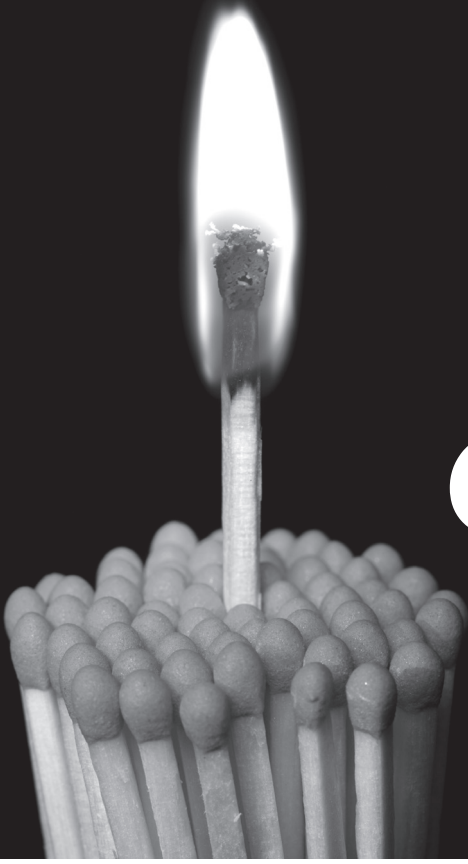
'Sağ mı, ölü mü bilemiyorum' dedi. Cildinin altında **"Allah" (veya lillâh, Allah için)** kelimesi şeklinde bir damarı vardı.

İbnü'l-Cellâ (k.s) diyor ki:

"Üstadımla giderken güzel bir oğlan gördüm ve 'Üstad, Allah bu endama azap eder mi dersiniz' dedim. Dedi ki: 'Nasıl olur da bu oğlana bakar da böyle dersin! Yakında akıbetini göreceksin.' Gerçekten de bu hadise üzerine ezberlediğim Kur'ân'ı yirmi sene unuttum."

Kuşeyrî Risâlesi

dostuyla dost olmak

Abdülkâdir GEYLÂNÎ

Sana nasihat ediyorum; nasihatimi iyi dinle!

Benden hasta hâline şifa al, aldığın ilâcı kullan. Şuna katî olarak inan:

O ilâçla afiyet hâlini bulabilirsin.

Geçmiş insanlar, iyi bir kul bulmak için şarkı garbı dolaşırlardı. Bu dolaşma, gönüllerini açtırmak içindi. Bir tane bulacak olsalardı hemen manevî hastalıklarına şifa ister, alırlardı. Hâlbuki bugün sizin öyle bir şey aradığınız yok. Aramak değil, kapınıza dahi gelse, kovar oldunuz. Çok sevmeniz icap ederken bilgi sahiplerine ve fıkıh âlimlerine öfke duyarsınız.

Din bilgini olanlar velî kullardır, edep ve terbiyeyi onlar öğretir.

Şüphesiz, elinizde hiçbir ilâç durmuyor; benim bilgim, tıbbî tecrübem sana ne fayda sağlar? Sana her gün bir temel kurarım, hemen yıkarsın. İlâç vasıflarını sayarım, ne çare ki kullanmayı bir türlü istemezsin. Sana ***“Şu lokmada zehir gizlidir”*** derim, ama yemeye çalışırsın. ***“Şunu ye, onda şifa vardır”*** derim, ondan kaçarsın.

Daima muhalefet etmekteisin. Aksine şifalı şeyleri iter, zehirli şeye el atarsın. Yakında mana yapında

hâlin açığa çıkacak, iman hâlin de kendini gösterecek.

Sana nasihat ediyorum... Beni paslı kılıcınla bertaraf etmeye yeltenme. Senin ayrılıp gitmeni istemiyorum. Bir kimse Allah'la olursa onu kimse ürkütemez. Ne cin tayfası, ne de yırtıcı hayvanlar. Hiç biri o büyük zâtı korkutamaz. Hiçbir yaratık o kişiye dokunamaz.

İlim sahiplerini sıkıştırmayınız. Siz ne ilim sahiplerini, ne Peygamber'i, ne de Allah Teâlâ'yı tam manası ile bilmektesiniz. Siz bunların cahilisiniz.

İyi insanları bulunuz. Onlar, Hakk Teâlâ'nın bütün fiillerine razı olurlar.

Onlara yakın ol. Ve hâllerini öğren. Çünkü bütün selâmet, kazaya rıza göstermektedir. Emellerin kısılması da önemlidir. Dünya işlerine pek gönül kapırtmamak iyi olur. Nefsinizde bir hastalık sezince, hemen emellerinizi kısaltınız ve ölümü hatırlayınız.

Peygamber (s.a.s) Efendimiz, bir kudsi hadisi şöyle anlatır:

“Kullara farz kıldığım ibadet yapıldıktan sonra, kullarım bana ne ile en çok yaklaşır, bilir misiniz?”

niz? Evet, kulum daima bana yaklaşıp. Bu yaklaşma, farzla başlar, nafile ile de gelişir. Bana yaklaşıncı, onu severim. Her kuvvetini ben veririr. Benimle işitir, benimle tutar ve benimle görür.”

Son kısmın şöyle bir tefsiri vardır: **“Beni işitir, beni tutar, beni görür.”**

O kulun bütün işleri Hakk için ve Hakk ile olur. Kul, yaptığı ibadetlerle gücünü ve kuvvetini harcar. Nefsini görmez ve bilmez. Öyle zaman olur ki, zerre miktarı kuvveti kalmaz. Ve kendisini halka karşı kuvvet sahibi bilir. Nefsini bir yana atar, kendisini Yaradan'ın tâatına harcar. Şüphesiz bu ibadet, kendisini Hakk'a yakın kılar. Ve Allah sevgisini getirir, iman sahibi uysallıkla kendisini sevdırır. Günah ve hata ile kendisini buğza uğratır. Ve Hakk yakınlığından kovulur.

Ülfet ibadetle olur. Vahşeti masiyet doğurur. İnsan, kötülüğe dalınca iyi işleri yapmaktan kaçır. Çünkü iyi işler güzellik doğurur. Kötülüğü arzulayan, hayrı neylesin? Bir kimse ki, İslâm dinine kendini vermez, o helak olan kimselerle yıkılır gider.

Çalış ve cehd eyle. Yalnız amele de güvenme. Yaptığın işlerde Hakk'ın kudretini gör. Ameli bırakan sadece ümitle yaşır. Amele güvenen kendini beğenir ve gurura kapılır.

Cemaat vardır, dünya ile âhiret arasında döner. Cemaat vardır, cennetle cehennem arasında kalır. Cemaat vardır, yaratılanla Yaratıcı arasında kendisini kaybeder.

Zâhidlik hâlinde isen dünya ile âhiret, korku sahibi isen cennetle cehennem, irfan sahibi isen yaratılanla Yaratıcı arasındasın. Bir defa Hakk'a döner, sonra kullara bakarsın.

Allah yolcularına, öbür âlemin işleri bildirilir. Onlar her şeyi sine gözleri ile görürler. Onlar yalnız haberle yetinmezler.

Allah yolcuları, bütün günlerini Hakk'a kavuşmayı düşünmekle geçirirler. Onlar ölüm korkusu geçirmezler, çünkü ölümlle ebedî sevgililerine kavuşacaklarına inanmışlardır.

Sonunda ayrılman mukadder olan şeyi şimdiden bırak. Nasıl olsa sonunda veda edeceğin kimselerle şimdiden vedalaş. Yanlarından ne zaman olsa göçmen gereken şeyleri şimdiden terk eyle; isterse bunlar ehlin veya halk olsun. Sen kabre atılınca onların sana ne yararı dokunabilir ki? Hakk'ı unutup

uygunsuz arzu ile sarıldığın şeyleri bir yana at, tevbe et.

Ey cemaat! Verâ sahibi olunuz; yani kendinizi kötülükten beri alınız. Bu verâ hâli, dinin kisvesidir. Dini-nizi bezemek için benden kisve isteyiniz.

Bana uyunuz; çünkü ben Peygamber Efendimiz'in çizdiği yoldayım. Ben daima ona uymaktayım. Onun yediği gibi yerim, içtiği gibi içir ve evlendiği gibi evlenirim. Diğer hâllerde yine ona uyarım. Her neye ki işaret etmiş, onu durmadan yaparım. Böylece Allah'ın murad ettiği şeye nail olurum.

Ben Allah'a hamd ederim; senin övmen ve kötülen benim için bir mana ifade etmez; vermen ve alman bana bir iş görmez. Hayrın da şerrin de senin olsun, gelmene veya gelmemene bakmam; çünkü sen cahilsin. Cahile kimse aldırış etmez. Sen kendi kuruntunla ibadet eder, iyilik bulduğunu sanırsın; ama yarın yüzüne vururlar. Çünkü cehaletle kulluk eyledin. Cahillik hâlinde yapılan kulluk, fesattır. Peygamber Efendimiz (s.a.s) şöyle buyurur:

“Bir kimse, cehaletle iş tutarsa, yıktığı yaptığından çok olur.”

Sen Kitâb ve Sünnet'e uymadıktan sonra felah yolunu bulman kabil değildir.

Bazı büyükler şöyle der: **“Büyük bir önderi olmayan, şeytana uyar.”**

Kitâb ve Sünnet'le amel eden büyük zâtlara uy. Onlara uymasan bile haklarında iyi düşün. Onları gördüğün yerde saygı göster. Onlarla iyi geçin, felah bulursun.

Kitâb'a uymayan, Sünnet'i tanımayan, irfan sahiplerinin verdiği vazifeleri benimsemeyen, ebedî felah bulamaz.

“Kendi görüşü ile yetinen şaşır.” Bu yüce kelâmı işitmedin mi?

Senden daha bilgili kimseleri dinleyerek özünü terbiye et. Nefsin ıslâhını tamamla, sonra başkalarına başla. Peygamber Efendimiz (s.a.s) şöyle buyurur:

“Nefsini ıslâha başla; o bitince diğerlerini...”

Yine buyurur:

“Yakın kimseleri ihtiyaçtan inlerken yabancılara sadaka vermek yakışmaz.”

Mustafa ÖZDAMAR

Tomtom Mahallesi Gülbaba Sokağı 317 ada 48-49 parsel *Gül Baba Dergâhı*.

İstanbul'u **İslâmbul** yapmaya gelenler, muştulanan fethi gerçekleştirdikleri zaman, Galata yamaçları, Beyoğlu'nun büyük bir bölümü ormanlıktı.

Sultan İkinci Bayezid kış mevsimlerinde Galata ormanlarında avlanmayı severdi.

Karın bolca yağdığı bir kış mevsimi, şâtırla (korumalarıyla) birlikte Galata ormanlarının derinliklerinde dolaşırken epey üşürler.

İçine sığınıp ısınabilecekleri bir mağara ararken, Tophaneden Beyoğlu'na çıkan Boğazkesen şaşsar (orman)ında, tepesinde duman bukleleri oynaşan bir kulübe görürler ve hemen oraya giderler.

İçeriye girdikleri zaman gönlündeki güzellikleri dışına gül olarak salmış ve kendi iğreti varlığından arınmış bir aziz görürler. Yumak yumak güller arasında...

Padişah bu manzara içinde ol Aziz'e:

"Gül Baba!" diye hitap eder. Bu kısa görüşmeden derin bir tanışma doğar.

Gül Baba, padişaha:

"Padişahım!" der,

"Şu zirveciğe bir mekteb-i irfan tesis buyur da, orada okuyup yazanları hizmet-i humâyûnunda istihdam eyle! Vakten mine'l-evkât (vaktin birinde) devletine lazım olur."

O tarihten sonra bu zirvecik üzerinde çok tesisler kurulur. Cümlesinin esası işte bu **Gül Baba Dergâhı**'dır, derler.

Sadece bir benzerlik midir, yoksa aynı azize mi aittir bilemiyoruz ama;

Budapeşte'de de, aynı devrin eseri bir **Gül Baba Dergâhı** var.

Evliya Çelebi'ye göre, Merzifonlu Bektaşî bir şair

olan bu **Gül Baba**, Fatih devrinden Ka-

nuni devrine kadar birçok sefere katılmış ve Budin'in fethi sırasında şehit düşerek orada gömülmüştür.

948 H/1541'de katıldığı seferlerde sarığının ucuna daima bir gül ilâştirdiği için **"Gül Baba"** diye şöhret kazanmıştı.

Bugün halen Budapeşte'de bulunan **Gül Baba Türbesi**, 950 H/1543-1548 yılları arasında Budin Beylerbeyi olan **Yahya Paşa-zâde Mehmed Paşa**'nın yaptırdığı **Gül Baba Tekkesi**'nin hatırasıdır.

Gönlün Fethi

Prof. Dr. Süleyman ULUDAĞ

Açmak anlamına gelen fetih/feth kelimesi tasavvuf-
ta çok değişik anlamlarda kullanılmıştır.

Allah Teâlâ buyurur:

**“Allah’ın insanlara açtığı bir rahmeti kimse engel-
leyemez.”** (Fatır, 35/2) Hakk Teâlâ kuluna bir rahmet ve
nimet kapısı açarsa kimse o kapıyı kapatamaz. Bu
ayette geçen **“açmak”** (feth) ifadesi tüm maddî ve
manevî lütufları ve nimetleri kapsar.

**“And olsun ki ağacın altında sana biat eden ve
bağlılıklarını bildiren mü’minlerden Allah razı
olmuştur. Kalplerinde olanı bildiğinden kendileri-
ne güven duygusu vermiş ve pek yakın bir fetihle
onları ödüllendirmiştir.”** (Fetih, 48/18) Bu ayette gü-
ven duygusu anlamına gelen sekinetten söz edil-
dikten sonra yakın bir fetih müjdesi verilmiştir. Bu

Mekke’nin fethidir ama aynı zamanda insanların,
özellikle de mü’minlerin kalplerinin fethidir.

Kur’ân-ı Kerim semalardan bahseder. Semalar me-
leklerin ve Hakk dostu olan enbiya ve evliyanın
ruhlarının vatanıdır. Allah’a yakın olmak isteyen
her mü’min buralara yükselmeyi arzular. Çünkü iyi-
lerin ve ermişlerin yurdu orasıdır. Oradakiler Allah
Teâlâ’nın nimetine ve rahmetine daha yakındırlar.
Yeryüzündeki insanlara Hak Teâlâ’nın rahmeti ora-
lardan iner. Bunun için mü’minler dua ederken el-
lerini semaya açar O’nun rahmet ve lütfunu niyaz
ederler. Dua edene semanın kapısı, rahmet kapısı
açılır, ilahi lütuflar ve ihsanlar iner. **“Eğer o belde-
lerin halkı inansalar ve saygılı olsalardı elbette ki
onlara semadan ve yerden bereket kapıları açar-
dık.”** (A’râf, 7/69)

Allah Teâlâ imkân ve fırsat verenlerin, hayır ve mutluluk kapısı açanların en hayırlısı olduğundan ona: **“Hayru’l-fatihin”** (A’râf, 7/89), yani kapıyı açanların en hayırlısı, **“Fettâhu’l-alim”** (Sebe, 34/26) yani kapı açan ve bilen denilmiştir. Cenâb-ı Hakk’ın isimlerinden biri de fettâhtır.

Gazzâlî bu konuda der ki: “Fettâh; yani inayetiyle bütün kapalı ve kilitli kapıları açan, hidayetiyle her müşkili halleden O’dur. Bazen, peygamberleri beldeleri fethetmeye muvaffak kılarak buralardaki düşmanlarının egemenliğini sona erdirir. Bazen de velilerinin kalplerinden perdeyi kaldırıp onlara semanın melekûtunu gösterip: **“Allah’ın insanlar için açtığı rahmeti, kimse engelleyemez”** (Fâtır, 35/2) der. Gaybı ve rızkın anahtarları (miftâh) onun elinde olduğundan O fettâhtır, kapı açanların en hayırlısıdır. Kulun fettâh ism-i şerifinden nasip alması için çok hararetili ve pek istekli olması lazımdır ki ilahi sırlar ona açılsın. Fettâh isminden esinlenerek halkın anlamakta zorlandıkları dünya ve din işleriyle ilgili hususları anlama imkânına ersin.” (Gazzalî, el-Maksadu’l-Esmâ, 58)

Darda kalan bir insan için en iyi şey bir imkân ve fırsat kapısının açılması, bir çıkış yolunun bulunmasıdır. Semaların kapısını durmadan çalınız, er geç bu kapı mutlaka açılır. Allah ümitsizliğe düşmeden sürekli kapısının çalınmasını ister. Darda kalana çıkış kapısını gösteren ve bu kapıyı açan Mevla olduğu için bir mü’min:

“Ya Müfettihiel-ebvâb Fettih lenâ hayre’l-bâb / Ey kapıları açan! Bize hayırlı bir kapı aç” diye dua eder.

Sıkıntıda kalan bir kimse için en zor ve dayanılmaz şey kapıların yüzüne kapanmasıdır. Bu, ebedî bedbahtlık alametidir. **“Ayetlerimize yalan deyip büyüklenenlere semanın kapıları açılmaz, onlar cennete giremez.”** (A’râf, 7/40), **“Onlara cehennem kapıları açılır.”** (Zümer, 73/71), (Mü’minûn, 33/77) buyuruyor Yüce Mevlâmız. Açmaza girenler bunlardır.

Dua ve kulluk etmek, niyazda bulunmak, rahmet ve nimet kapılarını açan anahtardır. Zâlimin duası, zulmettiği ve haksızlıkları telafi etmediği sürece semanın kapısını açmaz. Mazlumun duasına ise semaların kapıları açıktır. (Ahmed b. Hanbel, Müsned V, 45)

Bir mü’minin yüzüne şu veya bu sebeple bir kapı

kapanabilir. Bu durumda onun ümitsizliğe düşmesi gerekir. Çünkü Allah bir kapıyı kapatınca diğelerini açar. Hatta bir kapı kapatınca on kapı açar.

Göklerin kapıları her zaman, ama en çok Kadir gecesi açılır. Onun için bu gece ihlasla dua ve ibadet edilir.

Feth, açmak demektir. Açmak, bir başlangıç anlamına gelir. Bir ev, onun kapısını açmakla bilinmeye başlar. Kapı açılmadan ev ve evde olan şeyler bilinemez.

Fatiha suresi, Kur’ân’ın başlangıcı olduğu için bu ismi almıştır. Ve çok önemlidir.

Önemli olan her işe ve söze Allah’ın adıyla, besmele ile başlanır. Besmelesiz iş sonuç vermez. (Ahmed b. Hanbel, II, 259) Besmele her işin Fatiha’sı ve anahtarıdır.

Tevbe kapısı daima açıktır. Allah bu kapıyı hiç kapatmaz.

Feth, fatiha, iftitah, fütûh ve fütûhât kelimeleri önemli tasavvufi terimlerdir. Hakk Teâlâ’nın kulunun kalbini yani kalp gözünü açması, kalbi açılan insanın mana âlemindeki şeyleri görmesi önemlidir. Feth, Allah Teâlâ’nın kuluna bilgi vermesi, önünü aydınlatması, ruhunu nurlandırması ve yolunu açmasıdır. Bundan dolayı tasavvufa **“İlm-i fütûh”** (bk. Serrac, Luma 37) denilmiştir.

İbn Arabî feth (ilham) yoluyla aldığı bilgileri topladığı ünlü eserine **el-Fütûhat** adını vermiş, feth kavramını açıklamak için bu eserde ayrı bir bölüm ayırmıştır. (II, 665) İbn Arabî üç çeşit fetihten söz eder:

a) İfadenin fethi: Allah bir kuluna özlü ve anlam yüklü söz söyleme gücünü verirse buna ifadenin fethi denir. Nitekim Hz. Peygamber: **“Bana veciz söz söyleme yeteneği verildi.”** buyurmuştur. Buna **“Dilin açılması”** denir. Dili açılan veli nazım ve nesir halinde özlü, anlamlı, etkili, duygulu ve içli sözler söyler. Buna: **“kudret dili”, “kuşdili”** de denir. Bu mertebeye ermek için kalbin temiz, niyetin hâlis, maksadın meşru olması şarttır. Güzel hitabet ve üslup Allah’ın en büyük lütfudur.

b) Allah Teâlâ kulunun içine manevî bir haz ve lezzet verir. Bunun sebebi Hakk Teâlâ’nın o kulunu lütuflarıyla kendine cezb ve celb etmesidir. Bu cezbenin bâtında meydana getirdiği manevî hazz ve ruhî zevke **“Bâtında halavetin fethi”** denir.

c) Allah Teâlâ kuluna: **“Temaş halini”** bahşederse buna mükâşefe fethi adı verilir. Bunun şartı da Hakk’la (Hakk’i) tanımaktır.

Abdurrezzak Kaşanî fütûhu şöyle tarif eder: Allah Teâlâ’nın kuluna kapalı ve kilitli olan kapıları açıp ona rızık, ibadet, ilim, marifet ve keşif gibi maddî ve manevî nimetler ihsan etmesidir.

Görülüyor ki; madde âleminde bulunan insan mana âlemine açılma özlemi içindedir, suflî âlemden ulvî âleme yükselme arzusundadır. Yeni ufuklara açılmanın ve ulaşmanın belli yolları ve yöntemleri vardır. Bu yükseliş ve açılım aşama aşama gerçekleşir. Önce beden, sona kalp, sonra ruh, sonra sır menzillerini aşmak gerekir. Yeni bir menzile yeni bir açılımla ulaşılır. Bir ufka ulaşan sâlik buradan daha ileride yeni bir ufuk görür ve oraya kanat açar. O ufkun kapıları kendisine açılırsa oradan yeni bir ufka açılır. Böylece ermeye ve olmaya çalışır. Hz. Peygamber Miraç gecesi böyle bir açılım gerçekleştirmişti. Birinci semadan Zat-ı izzet’e varıncaya kadar bütün semaların kapıları kendisine açılmış, kapısı açılan her semada sevinçle karşılanmıştı.

Mü’minin miracı namazdır. Secde eden kul Allah’a yaklaşır. Kulun Allah’a en yakın olduğu an secde olduğu zamandır. Onun için Hz. Peygamber’in Miraç’ta gerçekleştirdiği açılımı kul namazda gerçekleştirebilir.

Bir mü’min yeni ufuklara açılmak zorundadır. Yeni ufuklara açılmanın önündeki en büyük engel kişinin kendisi ve benliğidir. En zor şey mü’minin kendisini (nefsini) aşmasıdır. Nefsini aşan kişi yeni ufuklara kolay açılır.

İnsanın mevcut bilgilerini, düşüncelerini, algılarını, duygularını ve bilinç hallerini tedrici bir şekilde aşması adım adım yeni ufuklara açılması, yeni bir varlığa ulaşmak için varlığından geçmesidir. İnsana özgü esas varlık o zaman kazanılır, olgun ergin ve erdemli insan olmanın hazzı o zaman tadılır.

Evrensel kural içine kapanma, kabuğuna çekilme değil, dışa açılma ve kabuğu çatlatıp gelişmedir. Toprağa atılan bir tohum, bir çekirdek kabuğunu çatlattığı zaman gelişme ve ilerleme sürecine girer. Tomurcuk açılıp çiçek olduğu zaman, doğal yolda gelişmeye başlar. Cıvıcın yumurtadan çıkması da böyledir.

İnsanın kalbi, zihni ve ruhu da öyledir. Meyve vermesi ve kemale ulaşması, sonuç olarak da mutlu olması için mutlaka kabuğunu kırması ve dışa açılması, kendini aşarak mutlak varlığa erme istikametinde bir açılım yapması şarttır. Büyük insanlar ve Hakk erenler bunu başarabilenlerdir. Başaramayanlar cılk olurlar.

Hz. Peygamber’in (s.a.v), daha sonra halifelerinin ve müslüman hükümdarlarının yeryüzünde gerçekleştirdikleri futuhât iç âlemdeki fetihlerin dışa yansımasıdır. Onun içindir ki gittikleri yere adalet götürmüşler, insanlara merhamet ve şefkatle muamele yapmışlar, her çeşit cemaate ve kavme geniş bir hürriyet tanımışlar, hoşgörü göstermişlerdir. Başka türlü **i’lây-ı kelimetullah**ın ne yolu ne de anlamı vardır.

Fâtih Sultan Mehmet ve İstanbul’un fethini bu bağlamda düşünmek gerekir. Fatih’in babası Sultan Murad Han âdil, dürüst, merhametli, dindar ve bilge bir kişi idi. Oğlu şehzade Mehmet’i özenle yetiştirdi. Şehzade daha çocukken Hacı Bayram-ı Velî’nin duasını aldı, Sultan olunca Akşemseddin’in himmetini yüreğinde hissetti.

Molla Gürânî, Molla Hüsrev, Hızır bey, Hocazâde, Molla Yegan ve Ali Kuşçu gibi ilim ve fikir adamlarını çevresine topladı. Hatta Avrupalı bilginlere ve sanatkârlara bile ilgi duydu. Böylesi geniş bir fikir dünyasına ve engin bir gönül âlemine sahipti. Velîler tarafından gönlü feth edilen ve kalbine sevgi doldurulan Fatih’in İstanbul’u feth etmesi bu sebeple yeni bir çağın başlangıcı olmuştu.

Toplumu oluşturan fertlerin huzur ve güven içinde hürriyetlerini en geniş şekilde kullanarak yaşamaları, yükselmeleri ilerlemeleri, güçlenmeleri ve ergin hale gelebilmeleri önce gönüllerin fethiyle başlayan manevî hâkimiyeti dışa vurmasıyla mümkün olur. Bugün bile imrenilen ve özlemi çekilen Osmanlı hoşgörüsü söz konusu gönül fethinin ürünüdür.

Yönetici sınıfın ve aydın kesimin kendi halkını baskı altında tutarak ve ezerek ulaşabileceği yegâne sonuç hüsrandır, ıstıraptır, gözyaşdır, içtimâî buhrandır. Buna karşı olanların ellerindeki silah ise adalet, eşitlik, sevgi, bilgi, merhamet ve hoşgürüdür. Haksımlarına karşı Fatih’in elindeki en etkili silah bu idi ve bu silah bugün de etkilidir.

Ankâzâde Köstendilî Halîl Efendi'nin

Tûti İhsan Efendi'ye Mektubu (38. Mektub)

Efendi! Büyük bir sorumluluk omuzlarınıza yüklenmiş oluyor. Bunu evvelki mektubumda ayân beyân anlattım. "Tâc, hakikat tacıdır. Sanma gayrı tâc ola. Taklîd ile tok olan, hakikatte aç ola"...

İhsan Efendi oğlum, kişi güneşe yeryüzünden baktığı vakit onu uzaktan gördüğü için kendi âlemine nispetle küçük görür. Hatta elini şöyle güneşe tutsa o küçük el ayası gözüne gelen ışığı kapatmaya kâfidir. Şimdi, bir de kişinin yükseldiğini ve dünya semâsını da geçip fezâyâ çıktığını hayal et. Güneşe yaklaştıkça onun büyüklüğünü fark eder ve aslında kendisinin ne kadar küçük olduğunu müşahade eder. Hatta dönüp de geldiği yere nazar etse yani dünyasına baksa onun bile güneş karşısında küçük ve nursuz olduğunu görür. Güneşe yaklaşmak ne mümkün! İnsan güneşin hem hararetinden hem heybetinden hem de büyüklüğünden hayrete düşer. İşte kişinin seyr u sülûku da böyledir.

Bak birazcık anlatayım. Kişi ilk önce dervişliğe özenir, muhabbet eder ve derviş olmanın ne kadar büyük hal olduğunu kendince tasavvur eder. Kişi derviş olmadan önce bu hale özenir ve **"ah bir intisâb etsem"** der. Ham ervah intisab etse derviş olduğu zannıyla yahu o kadar da zor değilmiş diyerek he-

vesini tatmin eder. Amma kâmil fitratta olan ve intisabın özünden feyz alan derviş, sülûka dâhil olduğu vakit mahcubiyeti artar, heves ettiği dervişliğin kendi bildiğinden de büyük bir makam olduğunu fark eder. **"Nasıl cesaret etmişim de bu nâkıs ha-**

limle derviş olmuşum" diyerek mahcubiyetle ve muhabbetle sülûk eder. Öte yandan bu terbiyeyi alamamış ham derviş kendince yola devam eder. Manevi halakaya dâhil olduktan sonra, başka esmâlara geçmek hevesi başlar. **"Şu esmâyâ çık-sam, terfi etsem"** diye hayal kurar. Bu hal çok makbul olmasa da kötü bir hal değildir, mazur sayılır. Zira hâlâ çocuktur, cezaya uğramaz. Çocuğu yürütmek için karşidan şeker veya oyuncak tutarlar. Tıfıl veled de **"şeker alacağım, oyuncakla oynayacağım"** diye yürür. Şekeri gösterenin muradı şekeri vermekten ziyade çocuğu yürütmek, korku ve vehimlerinin meşguliyetinden onu kurtarmaktır. Sevdiği bir şeyi gösterirler, çocuğu tıptış tıptış

yürütürler. Bu çocukluk hali devam eder, kemâlden ve kendisini irşad edenin irfanından nasîbdâr olmazsa bu sefer **"aman hırka giysem, yok dallı giysem, bir de başıma tâc koysalar"** deyu heves eder.

Burada ekseriya görülen ahvâlî beyân ediyorum.

**Benlik şaibesinden geçen
kişi böyle değildir. Aynı
fezâyâ çıkıp güneşe yak-
laşan kişi gibi her ema-
nete mazhar oluştâ yakîn
hali geldiğinden, hayret
ve mahviyeti artar. Hiz-
met aşkı, ibadet taat
gayreti, hata yapmamak
için dikkati ziyâdeleşir.
Feyizli dervişler, hep böy-
le ermişler ve hep böyle
görünmüşlerdir.**

Bunu da geçelim. Neticede başına tâc-ı şerîf, sırtına da hırka giydirildiğini düşünelim. Hâlâ o kimse hevâ ve heves peşinde çocukluktan kurtulmaz, sadece elde ettiği oyuncakları büyütür, kendi küçük kalırsa vay haline! Zira bu durumda o kişinin seyr u sülûku kendi istidadına (kabiliyetine) göre tamam olur. Aynı sınıfta çocuğu bir sene okutursun, iki sene okutursun, hadi üç sene okutursun. Eşek kadar olduğu zaman hâlâ onu mektepte tutmazsın ki, eline verirsın icâzeyi, **“uğurlar olsun”** diye gönderirsın. Çünkü seyr u sülûkta adam olacak kişinin manâ ve kemâlatı dolduracağı kabı genişletirler ve içindeki cevheri ortaya çıkarmaya çalışırlar. Hariçten bir şey komazlar ki, hariçten yapılan müdahale içindeki cevheri çıkarmak kastıyladır. Pirlerin dediği gibi; **“Mürşidler kuyucu gibidir.”** Kuyucu suyu çıkarmak için kazar, suya mâni olan perdeleri ve toprağı yani cürûfu kaldırır atar. Herkes-te bu âb-ı hâyat (hayat suyu) mevcuttur. Kiminde beş arşında, kimisinde yüz arşında çıkar, amma çıkar. Sabitkadem olmak ve terbiyeyi kabul etmek lâzımdır. İşte zâhirde kalan ve manen bulûğa eremeyen derviş müsveddesi bu manevi kabın büyümesine şekilperestliğinden dolayı müsaade etmez. Ona verilen emanet, kaptan taşmaya başlar. Terbiye kabul etmez. Cenâb-ı Hakk muhafaza eylesin.

Benlik şaibesinden geçen kişi böyle değildir. Aynı fezâyâ çıkıp güneşe yaklaşan kişi gibi her emanete mazhar oluştaki yakın hali geldiğinden, hayret ve mahviyeti artar. Hizmet aşkı, ibadet taat gayreti, hata yapmamak için dikkati ziyâdeleşir. Feyizli dervişler, hep böyle ermişler ve hep böyle görünmüşlerdir. Yani esmâ kimisinde ilaç, kimisinde gıdadır. Esmâda ilerlemeyi hüner sayan gâfiller hiçbir şey bilmiyorlarsa dönsünler de Şah-ı Velî İmam-ı Ali veyahut Hazret-i Pir Cüneyd-i Bağdadî Efendimiz'in virdlerine baksınlar. Hazret-i

Ali Efendimiz, iki cihan serveri Efendimiz'den bir esmâ gördü. Hazret-i Cüneyd-i Bağdadî Efendimiz ism-i Celâl ile mükâşefeye ve kemâle nâil oldu. Tabii ki birçok esmâ var bize bildirilmeyen lâkin onların vird edindiği. Ancak bendeniz burada başka bir şey anlatmak istiyorum. Yani zâhiren telkin olunan esmâ bundan ibaretti. Adam olan daha ilk esmâda kâmillerin halini tahsil edebilir. Mesele ihlâs ve samimiyettir.

Bendeniz çok tâc-ı şerîfli hokkabaz tanıdım. Bunlar kaşarlanmış dervişlerdir. Arkanı dönersin gıybetini yapar. Tarikattaki rütbesini fukaraya hizmet için değil, el âleme tekebbür için kullanır. **“Biz şeyh huzurunda çok durduk, senelerdir de tekkede bulunduk, göbek bağımız burada gömülü”** di-

yerek kendilerini oldum zannederler. Ne adam beğenir ne hizmet beğenirler. Sor bakalım, halden ne haber? Esmânın hakikatinden ne haber? Hani hüsn-i zan? Hani şefkat? Rahmet, merhamet? Hani Allah korkusundan yaşaran gözler, sararan tenler? Hani âşıklara muhabbet, ülfet? Tevâzu, rıza, kanaat, ülfet? Dervişân karşısında mahviyetle hizmet? Bulamazsın.

Ne zâhir var ne bâtın, ne şeriat var ne tarikat. Ondan sonra avâmı da küçük görür, sanki kendileri manâ ilmine ve haline erişmişler gibi bir de öyle kibir ederler. İşte Hakk Teâlâ da böyle cemiyetlerden manâ ilmini sıyrır, geriye böyle kabaklar kalır. Bakarsın şeyhe yalakalık var, amma şeyhin dervişânına hiç muhabbet yok.

Eski meşayih ne yaparlarmış biliyor musun? Kendilerine tekbirdenen tâc-ı şerîfin destârına farklı kumaştan bir parça sarık ilave ederlermiş. Böyle yapan bir zâta sormuşlar **“Efendim niçin böyle ediyorsunuz?”** diye. O da cevaben **“Bu üzerimdiki kisve, yoluma ve büyüklerime aittir ve bana emanet olarak verilmiştir. Bende kemâle veya güzelliği**

Amma kâmil fıtratta olan ve intisabın özünden feyz alan derviş, sülûka dâhil olduğu vakit mahcubiyeti artar, heves ettiği dervişliğin kendi bildiğinden de büyük bir makam olduğunu fark eder. “Nasıl cesaret etmişim de bu nâkıs halimle derviş olmuştum” diyerek mahcubiyetle ve muhabbetle sülûk eder. Öte yandan bu terbiyeyi alamamış ham derviş kendince yola devam eder.

dair bir şey görürseniz yolumuzdandır. Büyüklerimiz himmetidir. Tenezzülen bizden görünmüşlerdir. Ancak nâkısılık yahut kötü bir fiil görürseniz işte bu farklı renkteki sarıyı taktım, anlayın ki bu bize ait bir nâkısılık ve edepsizliktir. Bu halimi yolumuza isnad etmeyiniz demek içindir.” diye mukabelede bulunmuş.

Ah dervişlik, ah teslimiyet, nerde bu zarafet, nerde zamanemizin halife bozuntuları... Bir adam ki yol-daki laubaliliği artıyor, dervişlikte ilerlemeyi yolun erkânıyla istihza zannediyor, o adamdan keşiş bile olmaz, keşiş! Peki, niye başına tâc kondu? Anlat-tık ya, yeni yetişenlerle karışmasın, mektebe yeni dâhil olanları da karıştırmayın diye. Çağı geçmiş, kaşarlanmış talebe yeni gelen talebelerin ahlâkını bozar. Tabîi yeni gelen de hocasını bırakır, o eski kabakların yanında oturur kalkarsa onun da terbiyesi başlamadan biter. Tarikatta kıdem, tekkedeki nizamı ve tevhîdi sağlamak içindir. Yoksa kıdemli kişi de bunun farkında olup mesuliyetine göre hareket etmek mecburiyetindedir. Cemaati muhafaza için konulan bu nizam, bazı ham kişiler tarafından yanlış anlaşılır. Meselâ mescide gittiğinde imam efendi namazı kıldırır. İmamın namaz kıldırması Allah Teâlâ'ya çok yakın olduğundan mıdır? Yani cemaatin içerisinde takva cihetinden ve Allah'a kurbîyyet veçhesinden daha yüksek halli kimse yok mudur? Elbette vardır. Bilemesek de böyledir. Amma cemaatin intizamı için bir kişinin imam olması icap eder. Bir başka misal, ordudaki askerleri düşün. Kimisi paşadır, kimisi kapıkulu, kimi serasker, kimi çavuş. Şimdi sen buna bakarak **“Paşanın rütbesi çavuştan daha yüksektir, ol sebepten vatanını ve milletini çavuştan daha çok sever.”** diyebilir misin? Öyle neferler vardır ki vatanına canıyla kaniyle bağlıdır. Öyle rütbeli kişiler vardır ki vatan sevgisinden bihaberdir. Bunu mukayeseden bile âciz olan bir kişi, kendisini **“şeyh oldum, kıdemli oldum”** diye bir halt zannederse ağ-zının burnunun eğilmesini çarpılma zannetmesin.

Ona çarpılma denmez. Bu yolun âşık bendegânına dil uzatmak ve bu yolun ahlâkından ve feyzinden nasıbdâr olamamak, uzaklaştırılmak... İşte en büyük çarpılma budur.

Büyüklerden birine sordular: **“Resûlullah'ın (s.a.v) sizce en tehditkâr sözü hangisidir?”** diye. O zât-ı âli de buyurdu ki: **“Fe in lem testahyi fesna' bimâ şî't / Şayet utanmazsan istediğini yapabilirsin”** sözüdür. Orada bulunan kimseler: **“Efendim niçün bu söz üzerinde bu kadar duruyorsunuz? Başka söz değil de niçün bu söz?”** dediklerinde hazret cevap vermiş: **“Yahu baksanıza, bu sözle alakasını kesiyor Resûlullah. Bir kişinin Resûlullah Efendimizle alakasının kesilmesi dünyada da âhirette de hiçbir ceza ile mukayese edilmez. Daha ne olsun. Resûlullah 'benim terbiyemden düştün' dediği anda o kul nasıl Rabbü'l-Âlemin'in huzuruna çıkacak yüz bulsun. Neüzübillah...”**

İhsan Efendi, bu kisve sana tek-birlendi. Bu esmâ telkin edildi, eline icâze verildi, Fatihâ-yı Şerife'ye mezun kıldın, sa-kın ha ciddiyetten uzaklaşma-yasın. Zamane halifeleri veya şeyh bozuntuları gibi, ibadet taati, ilmi ve hizmeti hafife almayasın. Namazda laubali, dervişânla münasebette lengerendaz (geniş, umursamaz) olmayasın. **“Biz artık olduk, öyle yeni dervişler gibi mah-**

cup, boynu bükük dolaşmamız için hâcet yok, bizde hata ne gezer, hatalı olsaydık hiç bu makamlara çıkar mıydık?” diyen ve bu sapık düşüncede olan edepsizler gibi olma. Yoksa büyüklerimizi bilemem amma, fakirin hakkı sana haram olsun ve iki elim yevm-i mahşerde yakanda olsun.

Şeyh İhsan Efendi, emanete riayet etmek her hafta sarığını cübbeni çıkarıp ütölemek değildir. Bu iş icâzeyle de olmaz. İcâzeni alıp misk-i amber kokuları içerisinde muhafaza etmen evet bir ta'zim işaretidir. Amma esas sana lâzım olan hal bu silsileye mensup olduğunu ve meşguliyetinin çok ağır olduğunu idrak etmendir. Bir zâta sormuşlar: **“Efendimiz, silsileniz nereye varıyor?”** diye. O da cevap

**Tarikatta kıdem, tekke-
deki nizamı ve tevhîdi
sağlamak içindir. Yoksa
kıdemli kişi de bunun
farkında olup mesuliye-
tine göre hareket etmek
mecburiyetindedir. Ce-
maati muhafaza için
konulan bu nizam, bazı
ham kişiler tarafından
yanlış anlaşılır.**

vermiş: **“Evlâdım, silsile ile bir yere varılmaz.”** Kimisi için icâze huzurdan kovulmanın alâmetidir. Hatta bu işin erbâbı olan meşayih icâzelere bazı küçük işaretler koyar. Erbâbı halden anlayamazsa o herifin icâzesine baksın da ne olduğunu anlasın diye. Kimisi için izn ü icâze ve tâc u hırka giymek hal üzere hayatın başlangıcıdır. Eğer ihlâs ile hizmet ederse ve dâima o mahcubiyet ve muhabbetle yoluna inkiyad ederse, mukarreb kullardan olur. Uzaktan avucunu açıp güneşi kapatanlar gibi olmaz. Amma öyle bir hale gelir ki, vallahi ve billahi müşahade ile söylüyorum, avucunun içine o güneşi sığdırır ve erbâbına elinin ayasından âlemi seyrettirir, âlemlere sığmayan o manâyı akıttırır. Hal ehli zâtın nutkunda geçen söz işte buna işarettir.

“Arş-ı rahmandan geniştir, bir elin el ayası.” Fefhem.

Şeyh İhsan Efendi oğlum, şimdi bir nevi kendinle baş başa kaldın. Evveliden, sana vesâyet eden, himayet eden büyükle-
rinin gölgesindeydin, şimdiyse hayata atıldın. Büyükler büyüklerinden aldığı terbiye üzere ve devamlı onlarla irtibat halinde olarak, âlâ hallere vâsıl oldular ve büyüklüklerini yaptılar. Şimdiden itibaren bu mezuniyetle siz de murâd edilen hal üzere bulunmaya gayret edin. Küçük bir çocuk, halının üstüne pislese, halıyı temizler, poposuna da iki şaplak atarlar. Koskoca bir adam bunu padişahın huzurunda yapmaya kalksa bırak def-i hâceti, yellense veya esnese cezayı mucib olur. Aman evlâdım, tâc emanettir. Hırka da o tâcin temsil ettiği manâyı hizmet etmektir. Beline kuşatılan kemer, nefse muhalefet ve mahlûkata hizmette sabitkadem olmaya işarettir. Bu hal üzere gayret et ve Hakk Teâlâ’dan daima yardım talep et. Keramet derdinde olma. Keramet, adı üstünde kerem ve kerim kelimesinden gelir. İstemedenden verilen hale denir. Mucize farklıdır. Mucize, nebilerin Allah Teâlâ’dan istedikleri haldir. Nebî ve rasûller mucizeyi sahiplenirler.

Velîler ise istemedenden kendilerine ikramda bulunduğu için onu sahiplenmezler, sahiplenemezler. En büyük kerâmet, Efendimizin ahlâkı üzerine olmaktır. Vesselâm.

“Maksûdum Allah, matlûbum da rızâ-yı ilâhîsidir” diyenlere bu yolun çeşme-i feyzinden kana kana içmek nasib olur. Kurbiyyet ve cemâlullaha vuslat nasib-i müyesser olur. Onlar libasü’t-takva ve Rasûlullah Efendimiz’in ahlâkı Muhammediye’si ile taltif olurlar. Kesâfetleri letâfete inkılab olur (dönüşür), daha ne olsun! Bundan güzel hal mi vardır? Hilkatteki ve bu dünya âlemine geliştiki gaye bu değil midir? Derviş, bunu idrâk eden kişi, her

şeyiyle bu ruha ruhunu feda eden kişi değil midir? Buğday isteyene buğday, himmet isteyene himmet verilir. Vesselâm. Kim ne için hicret ederse onu bulur vesselâm. Olmuş insanın, kâmilin sözünden ham ervah bir şey anlamaz. Vesselâm.

Şeyh Efendi, sakın kendini bir şey oldum zannetme, dünyanın en ahmak kişisi kendisine zerre kadar değer verendir. Eskisinden daha fazla tevâzu ve hilmiyet üzere bulun. İlme ve sadrına nüzul eden manâyı rağbet et. Hakikî ilimden nasibdâr olmak için dâima rabita-i kalb ile tefekkür et ve bu ilmi hayatına tatbik et. Sırat-ı müstakimde sabitkadem olmak için başka yol yoktur bilesin. Bu usûlü beğenmez, bundan başka yol ararsan düşersin.

Şeyh İhsan Efendi, emanete riayet etmek her hafta sarığını cübbeni çıkarıp ütülemek değildir. Bu iş icâzeyle de olmaz. İcâzeni alıp misk-i amber kokuları içerisinde muhafaza etmen evet bir ta’zim işaretidir. Amma esas sana lâzım olan hal bu silsileye mensup olduğun ve meşguliyetinin çok ağır olduğunu idrak etmendir.

Vakitler hayrolsun. Şerler defolsun. Âsiler ıslah olsun. Münkir ve münafık perişan olsun. Demler, sa-falar ziyâde olsun. Kalp gözlerimiz küşâd, çerağlar rûşen olsun. Taklitlerimiz tahkik, ibadet taatımız kabul olsun. Seyran u sülûklar âsân, maddî ve manevî rızıklar meftuh olsun. Kalplerimizden mâsiva ihraç olsun. Âşıklar vuslat bulsun. Cenâb-ı Hakk sizleri ve bizleri kendinden râzı olan ve neticede kendilerinden de râzı olunmuş kullarından eylesin.

Kissadan Hisseler

Derleyen: Oktay YETİŞKİN

İzzet-i Nefs Sahibi Bir Zat

Emir İmar b. Hamza, Melik Mansur'un yanına gelir. Mansur onu yanına oturtur. O gün, mazlumların şikâyetlerini dinlediği bir gündür.

İçlerinden bir adam ayağa kalkıp, yüksek sesle:

«**Ey Müminlerin emiri! Ben mazlum bir adamım**» der. Mansur:

«**Sana kim zulmetti**» diye sorar. Adam:

«**Bana zulmeden İmar b. Hamza'dır. Bu benim tarlamı aldı**» der.

Mansur, İmar b. Hamza ya hitap ederek, yerinden kalkmasını ve hasmı ile hesaplaşmasını emreder. Bunun üzerine, İmar b. Hamza:

«**Ey mü'minlerin emiri! Eğer tarla onun ise, ben ondan şikâyetçi olmam, eğer benim ise, ben tarlayı ona hibe ettim. Tarla için, mü'minlerin emirinin bana ikram etmiş olduğu yerimden kalkmam**» der.

Mecliste bulunanlar, İmam b. Hamza'nın bu alice-napliğine taaccüp ederler.

Hükümdarın Niyeti

Adil bir hükümdar olan Nuşirevan, bir gün ava çıkar. Av peşinde iken, muhafızlardan ayrı düşer. Susayan hükümdar, yakınında bir köy görüp oraya gider. Bir evin kapısının önünde durup, içmek için su ister. Evden bir çocuk çıkar.

Kendisini gördüğünde eve süratle geri döner ve bir şeker kamışı parçasını sıkıp, suya karıştırır, bir bardakla onu hükümdara sunar. Hükümdar kadehe bakar ki, içinde toprak ve toz... Yavaş yavaş suyu içer. Sonuna vardığında:

«**Güzel ve tatlı su, içinde toz toprak bulunma-saydı!**» der. Kız çocuğu:

«**Ona toz, toprağı ben kasten koydum**» der. Hükümdar:

«**Niçin böyle yaptın**» diye sorunca, çocuk:

«**Seni çok susamış gördüğümde, suyu birden içersin de sana zarar verir diye korktum**» der.

Nuşirevan kızın zekâ ve anlayışından dolayı taac-cüp ederek:

«**Suya kaç şeker kamışı sıktın**» diye sordu. Çocuk:

«**Bir tane sıktım**» diye cevap verdi.

Nuşirevan buna da çok taaccüp etti. Sonra sarayına döndüğünde, o yerin vergi kayıtlarını istedi. Kontrol sonucu, vergisinin az olduğunu gördü. Kendi kendine oranın vergisinin artırılması cihetine gidilmesine karar verdi.

Bir müddet sonra o yere yalnız başına gitti. Aynı kapının önünde durup, içmek için su istedi. Kapıyı yine aynı kız çocuğu çıktı. Kendisini tanıdı. Süratle ona su getirmek için eve girdi. Fakat bu sefer suyu getirmekte geç kaldı. Hükümdarın yanına çıktığı vakit kendisine:

«**Geç kaldın**» dedi. Çocuk:

«**Senin ihtiyacın bir kamış parçasından çıkmadı. Üç kamış parçasını sıkmak zorunda kaldım**» diye cevap verdi.

«**Bunun sebebi nedir?**» diyen hükümdara çocuk şöyle cevap verdi:

«**Sultanın niyetinin bozulmasıdır. Biz işitmişiz ki; Sultanın, kavmi üzerindeki niyeti değiştiği zaman, mahsullerinin bereketi gider ve hayırları azalır.**»

Bunu işiten Nuşirevan güler ve içinde beslediği ver-giye zam hususundaki kararından vazgeçer.

Kanûnî Sultan Süleyman ve İmam-ı Azam

Dursun GÜRLEK

Başta İsmail Hakkı Bursevî Hazretleri olmak üzere, birçok İslâm bilgini, Türklerin İslâm tarihinde oynadığı büyük rolü ve üstün hizmeti eserlerinde anlata anlata bitiremiyorlar.

Meselâ Şehbenderzâde Filibeli Ahmet Hilmi Bey'in **İslâm Tarihi** adıyla kaleme aldığı şaheseri, **'İslâm'ın kahraman ordusu'** kabul edilen Türk ordusu dini ve milli heyecanını, i'lâ-ı kelimetullâh/Allah'ın dinini yüceltme uğrunda gösterdiği çabayı muhteşem tablolar hâlinde gözler önüne seriyor. Ve siz böyle bir eseri okurken şanlı ecdadın torunları olmanın bahtiyarlığını yaşıyorsunuz.

Şurası bir gerçektir ki Emeviler, Peygamberimizin Ehl-i Beyt'ini feci bir şekilde şehit ettiler. Kerbela faciasını İslâm'ın başına belâ ettiler. Bu zulüm ve işkenceyi yapanlar, kıyamete kadar habis ruhlar olarak anılmayı hak ettiler. Tarihler Emevi halifelerinin birkaçı hariç habâsetlerini ve lâubaliliklerini iğrenç tablolar hâlinde bizlere naklediyorlar.

Kabul etmek lâzım ki Abbasiler de onlardan geri kalmadılar. Onlar da ulemâyâ zulmederek denâetlerini ve şenaâtlerini sergilemekten çekinmediler. İmâm-ı Azamları, Ahmed b. Hanbelleri hapishanelerde çürütüp, kırbaçların altında inlettirler. Mu'tezile mezhebinin teşvik ve terviç etmek için akla hayâle gelmedik işkencelere başvurdular. **Halife-i Müslimin** adıyla ortaya çıkan bazı mahlûklar, **"Kur'an mahlûktur"** sözünü kabul etmedikleri için, mezhep imamlarını ezaya cefaya maruz bıraktılar.

İftiharla belirtelim ki Selçuklu ve Osmanlılarda böy-

le menfi örneklerle, insanın içini karartan tablolara rastlamıyoruz. Selçuklu sultanlarının ve Osmanlı padişahlarının âlimlere, şeyhlere, maneviyat sultanlarına büyük bir saygı gösterdiklerini biliyoruz. Bir **Nâkıbü'l-Eşrâf**lık müessesinin sırf bu maksatla kurulduğuna şahit oluyoruz.

Uzun söze ne hacet, cihan hükümdarı Fâtih Sultan Mehmet Han'ın sırf şu sözü bile ulemânın padişah nezdindeki mevkiini canlı bir tablo gibi gözler önüne seriyor:

"İstanbul'u aldığıma o kadar sevinmiyorum; beni asıl mutlu eden şey, Akşemseddin gibi bir âlimle yan yana olmaktır!"

Yeri gelmişken belirtelim ki, Osmanlı hükümdarlarının bu konudaki gayretleri ve hizmetleri; ulemâyâ, udebâyâ, şuarâyâ, meşâyih'e besledikleri muhabbet ve bu muhabbetin tezahürü olan müesseseler birer birer sıralanmak istense ortaya hacimli kitaplar, cilt cilt eserler çıkar. Şimdi isterseniz deryâdan bir damla olmak üzere Yavuz'dan ve Kânûnî'den birkaç anekdot nakledeyim:

Mısır fâtihisi Yavuz Sultan Selim ile şeyhülislâm İbn-i Kemal arasında geçen çamurlu kaftan hikâyesi çok meşhur olduğu için ondan değil de, padişahın başka bir çamur vakasından kısaca bahsedeyim:

Yavuz, Mısır kölemenlerinden Kansu Gavri'yi mağlûp ettikten sonra yola çıkıyor, bir alay ile Halep şehrine doğru gidiyordu. Bu sırada devrin meşhur âlimleri de kendisini karşılamaya hazırlanıyordu. Bu âlimlerin arasında Fenârizâde ailesinden İstan-

bul kadısı Mehmed Şah da bulunuyordu. Padişah kendisine yaklaştığı sırada Efendi'nin altındaki at ürküp Mehmed Şah'ı çamurların içine düşürüyor. Durumu gören Yavuz derhal atından inip, bu büyük bilgini düştüğü yerden kaldırıyor, üzerindeki çamurları bizzat temizliyor. Böylece ilim adamlarına olan saygısını bir kere daha gösteriyor. Osmanlı padişahlarına çamur atmayı âdet hâline getirenlere ithaf olunur!

Solakzâde'nin ifadesiyle peygamberlerin temiz ruhlarından ve makam sahibi evliyaların mübarek merkadlerinden istimdat etmeyi âdet hâline getiren padişah hazretleri Şam'a geldiği zaman uğur dolu mezarlıkları ziyaretten geri kalmıyor.

Meşâyihi'nin güzidesi olan Muhyiddîn-i Arabî'nin nur dolu kabrini ziyaret ettiği sırada kubbesinin âşıkların sinesi gibi çâk çâk (parça parça) olduğunu, sandukasının dikenler ve çöpler içinde bulunduğunu görüp fena halde üzülen. Bu güzel merkadi, beyt-i ma'mûr hâline getirerek himmetini gösteriyor. Ayrıca türbenin yanına bir câmi yaptırıyor. Güzelliği dillere destan olan bu câminin bitişiğinde bir de imarethane inşa ettiriyor. Gelir için vâkıflar tesis ediyor. İbn-i Arabî, böylece Türkî bir hükümdarın eliyle yeni türbesine kavuşuyor. Şâm-ı Şerif'in en fazla ziyaret edilen mistik mekânlarından biri hâline geliyor.

Karaların ve denizlerin hâkimi Kânûnî Sultan Süleyman da babası Yavuz gibi dindar bir padişahı. O da âlimlere, meşâyihi-i kirâma büyük bir muhabbet besliyordu. Bağdat seferi esnasında bu hükümdarı da aynı hâlet-i rûhiye içinde görüyoruz. Padişah ilk önce Mûsa Kâzım hazretlerinin türbesine giderek, orada bulunan fakirlere pek çok sadaka dağıtıyor. İranlıların tahrip ettikleri Abdülkâdir-i Geylânî hazretlerinin mezarının üstüne bir türbe, ayrıca bir de imâret yaptırıyor. Kerbelâ ve Necefe giderek Hazreti Ali'nin ve Hazreti Hüseyin'in türbelerini ziyaret ediyor.

Bu hizmetlerle yetinmeyen Kânûnî Sultan Süleyman manevi huzurunda saygıyla eğildiği İmâm-ı

Azam hazretlerinin türbesini de merak ediyor. Bu arada belirtmek gerekir ki, İmâm-ı Azam'ın mübârek türbesi de Şiiler'in tahribatından kurtulamamıştı.

Padişah, İbrahim Paşa vasıtasıyla büyük imamın merkadini araştırıyor. Türbenin temellerini bulunca da enkazını ve etrafındaki pislikleri bir güzel temizlettiriyor. Eski kubbesinin altında bir ocak çukuru olduğunu görüyor. İbrahim Paşa, mezarı mutlaka bulacağız diye büyük bir gayret gösteriyor. Mâbeyn müderrisliğinde mülâzımlık görevinde bulunan Taşkun adında bir adam, paşaya müracaat ederek mezarın bulunması için kendisine izin verilmesini rica ediyor. Paşa da ricasını kabul ediyor.

Bu arada garip bir hâdise oluyor. İsterseniz onu da Celâlzâde Mustafa'nın **Tabakâtü'l-Memâlik ve**

Derecâtü'l-Mesâlik isimli kitabından nakledelim:

"Aradan iki üç saat geçmedi. Taşkun, paşaya gelerek; 'Paşam, garip bir hâdise zuhûr etti. Adamın biri kazmasını yere vururken bir taş yerinden debretti/oylattı. Orada bir yapı görüldü. Bu yapının içinden gayet güzel bir koku yayıldı. Taşı yerinden oynatan adam kokunun etkisiyle düşüp öldü' dedi. Paşa derhal ölen adamın ve koku çıkan mezarın yanına geldi. Gerçekten de taşı kazmayla kaldıran adam ölmüştü. Fakat güzel koku hâlâ devam

ediyordu. Paşa, taşı kendi eliyle eski yerine koydu. Koku epey devam etti. Kısacası, mezar bulundu ve üzerine bir türbe yapıldı. Daha sonra etrafı hisarla çevrildi. Gerekli yerlere kale topları yerleştirildi. Sakmanlar, dizdar tayin edildi. Kur'an-ı Kerim okumak için hâfızlar ve hizmetkârlar görevlendirilip bir de kaysun tahsis edildi. Oraya gelip gidenlere yemek yedirmek için bir imarethane yapıldığı gibi, buralara sarf edilmek üzere vakıf tahsisatı verildi."

Bu eser, emekli Binbaşı Sadettin Tokdemir tarafından yeni harflere aktarıldı ve 1937'de Askeri Matbaa'da basıldı.

*Şurası bir gerçektir ki
Emeviler, Peygamberi-
mizin Ehl-i Beyt'ini feci
bir şekilde şehit ettiler.
Kerbela faciasını İslâm'ın
başına belâ ettiler. Bu zu-
lüm ve işkenceyi yapan-
lar, kıyamete kadar habîs
ruhlar olarak anılmayı
hak ettiler.*

namazda niçin huşu duyamıyoruz?

“Namazdaki bu hoş işaretleri gör de, sonunda, kesin olarak işin böyle olacağını anla... Aklını başına al da namaz yumurtasından civciv çıkar, yani namazdan manen yararlan, yoksa dane toplayan bir şey öğrenememiş kuş gibi, Allah'ın büyüklüğünü düşünmeden yere başını koyup kaldırma.”

“Ey Hak tâlibi can! Önce ambara giren fareden kurtulma çaresini ara, ondan sonra buğday toplamaya çalış. Büyüklerin büyüğü olan, gönüllere gönül kesilen sevgili Peygamberimizin:

‘Namaz, ancak kalp huzuru ile tamam olur’ hadisini hatırla da nefisten ve şeytandan kurtulmak için kalp huzuru ile namaza başla.

Eğer ambarımızda, hırsız bir fare bulunmasaydı, kırk yıllık ibâdet buğdayı nereye giderdi? Her gün azar azar da olsa, candan ve sevgi ile sâdıkâne yapılan ibâdetlerden, iyiliklerden hâsıl olan iç rahatlığı ve huzur neden gönlümüzde hissedilmiyor?

Çakmak demirinden birçok kıvılcım sıçradı. İlâhî aşkla yanan gönül onları çekti aldı. Fakat karanlıkta gizli bir hırsız var. Kıvılcımları söndürmek için üstlerine parmak basıyor. Dünyada manevî bir چراغ

uyanmasın diye, o karanlıktaki hırsız, kıvılcımları söndürüyor.

Allah'ım, senin inâyetin, merhametin bizimle beraber olduğça, şeytandan, o alçak hırsızdan (nefs-i emmâre) ne korkumuz olur? Sen, bizimle beraber olup, bizi korudukça, ayakaltında yüz binlerce tuzak olsa da önemi yoktur."

"O kerem sahibi, namazda gizlenmiştir; gönül namazı kılan, kendini tamamıyla Allah'a veren kuluna lütuf ve ikramda bulunur! O'nun affı ve mağfireti, günaha şeref elbisesi giydirir de böylece o günahı affedilmeye, ihsana, kurtuluşa vesile eyler, sebep kılar!"

"Bu namaz da, oruç da, hac da, Allah yolunda savaş da hep insanın ezeldeki sözleşme inancının şahitleridir."

'Ben namazda Rabbim'e yönelirim; O'nun iltifatına almışımıdır.'

'Namaz, gözümün nurudur.' sırrı zuhur eder; gözlerim nurlanır, içim açılır. Namazda, içimde duyduğum rahatlıktan, manevî zevkten ötürü ruhumun penceresi açılır da, oradan vasıtasız olarak Allah'tan haberler gelir, ilham gelir. Allah'ın ilhamı, feyz yağmuru, rahmeti, nuru, ezeldeki kaynağımdan ve haki-katimden gelir, penceremden evime girer. Penceresi olmayan bir ev, cehennem gibidir.

Ey Allah'ın kulu! Dinin aslı, temeli manevî pencere açmak ve oradan tevhîd ve hidayet nuru alarak gönlü, gözü aydınlatmaktır. Yol açmak için ormana az kazma vur! Sen gel, himmet kazmasını nefis duvarına vur da gönle manevî bir pencere aç!"

Hürriyet Allah'a kulluktur. Hür insan, Allah'a kul olandır. Nefsin ve şeytanın arzuları istikametinde hareket, yaradılış gayesine ters düşmektir. Nefsin perdelerini aralayıp veya ortadan kaldırıp Hakk'a vuslattır kulluk, O'nun huzurunda olmaktır. O'nsuz olan anlar köleliktir.

Kulluk sadece cesetle değil, gönülle ibadet etmek-

tir. Ezan sesleri kalbimin mescidine öyle muhrik gelir ki, onun tesiri ile gönül mabedimin kapısı aşk ateşiyle yanıyor."

"Bize doğru yolu gösteren, bizi kötülüklerden alıkoyan namaz, beş vakitte kılınır. Hâlbuki âşıklar, daima namazdadırlar! O gönüllerindeki aşk, başlarındaki ilahî sevgi ne beş vakitle yatışır, ne de beş yüz bin vakitle geçer gider!"

"Dostların yanına eli boş gelmek, değirmene buğdaysız gitmeye benzer. Cenab-ı Hakk, mahşer gününde halka: 'Kıyamet günü için ne armağan getirdiniz?' diye soracak. 'Sizi ilk yarattığımızda olduğu gibi, eli boş, azıksız olarak, tek başınıza muhtaç bir halde geldiniz' diye buyuracak. 'Haydi, söyleyin kıyamet günü için armağan olarak ne getirdiniz? Yoksa sizde dünyadan ahirete dönmek ve Allah'ın

huzuruna çıkmak ümidi yok muydu? Kur'an'ın kıyamet hakkındaki haberi, size boş mu görünmüştü?"

Kıyamet gününü inkâr etmiyorsan, o dostun kapısına böyle eli boş olarak nasıl ayak atıyorsun? Azıcık olsun uykuyu, yemeyi içmeyi bırak da Hakk'la buluşacağın zaman için bir armağan hazırla... Ey Hakk âşığı! Geceleri az uyuyanlardan, seher vakitleri günahlarının bağışlanmasını isteyenlerden ol.

Ana rahmindeki çocuk gibi azıcık oyna, kımıl da sana, nur

gören duygular bağışlasınlar. Ana rahmine benzeyen, şu sıkıntılı, kasvetli, kederlerle dolu dünyadan dışarı çıkarsan, yeryüzünden daha geniş, daha ferah bir âleme çıkmış olursun.

'Allah'ın yarattığı yeryüzü geniştir. Kulluk, ibadet edilecek yerleri çoktur' demişlerdir ya, işte o geniş yer, peygamberlerin gitmiş oldukları yerdir; mana âlemidir. O geniş sahada, gönül daralmaz. Yaş ağacın dalı orada kurumaz."

Mesnevî'den...

Dr. Zafer TORTUM

İlahi Deryadan İnciler

© Konstantin Sh - Fotolia.com

Bir hadisi kudside: **"Ben, yer ve gök kürelerine sığmam ama mü'min kulumun kalbine sığarım"** (Aclûnî, Keşfu'l-Hafâ, II, 195) diye buyuruyor Yüce Rabbimiz. Bu kadar kutsal görevi üstlenen kalp, sadece vücuda kan pompalayan basit bir organ olabilir mi? Elbette hayır!

Her türlü beşeriyetten münezzeh olan Cenâb-ı Hakk, acaba bize neyi işaret ediyor? Kalbimiz her sistol (kan pompalama) ve her diastolde (kalbe kan dolması) Zât-ı Zül'-Celâl'i haykırıyor mu? (2 aşama ve 2 hece: AL-LAH)

Yüce Yaratıcı, ona beşeri görevinden çok daha önemli olan manevî bir rol vermiştir.

Nice sırlar taşıyan kalbimiz, hayat boyu hiç durmadan çalışır ve kendi üzerinde taşıdığı sinir sisteminden faydalanır. Bu sinir demetinin başlangıç bölümü (sinoatriyal nod) kalbin sağ kulakçığında bulunur ve dakikada 70-80 impuls (uyarı) oluşturup

kalbin çalışmasını sağlar. Yani kalbin kendi beyni vardır, diyebiliriz. Ve bu iki temel fonksiyonla (sistol-atım, diastol-alım) mütemadiyen çalışarak hem kendisi Cenâb-ı Hakk'ı durmadan zikreder, hem de bu maksadı anlayan gönüllere gece gündüz Yaradan'ın zikredilmesini haykırır.

İlginç olan; bu değere, vücudumuzu yönettiği bilinen beynin değil de kalbin sahip olması değil mi? Tabi ki beynin yapı ve fonksiyonları da birçok yaradılış mucizesi içerir. Akıl, mantık, irade vb. melekelelerin kaynağı olarak addedilen beynimiz; aslında, manen sınırlı fonksiyonlara sahiptir. İnsan, aklıyla Yüce Yaradan'ın varlığını biliyor ama tam olarak idrak edemiyor. Zatını ve sıfatlarını tahayyülden çok çok uzakta... Çünkü insan ve dolayısıyla insan aklı neticede bir mahlûk değil midir? Mahlûk da, mahlûkatı Yaradan'ı idrak edemez, özelliklerini tam manasıyla anlayamaz. Bu yönüyle kalbimiz de bir mahlûktur. Ama Rabbimiz, ona manen öyle bir değer bahşet-

miştir ki o, Marifetullah ve Muhabbetullah'a bununla erebilir. Nitekim kirâmen kâtibîn melekleri, insanın iyi ya da kötü eylemlerini kaydedip, kalpten geçeni ise Yüce Yaradan'ın takdiri ilahisine bırakmıyorlar mı?

Bu kadar büyük şereflere nail olma yollarını bize gösteren, sonsuz lütuf ve keremiyle insana nimetler bahşeden Cenâb-ı Hakk'ı layığıyla anabiliyor muyuz? O'na olan borcumuzu ödeyebilir miyiz? Maalesef hayır!

Öyle olabilseydi; şu muazzam kâinattaki mikro âlemlerden makro âlemlere kadar Nâm-ı Celîlî'ni haykıran cümle mevcudatı gördükçe tek tek, her birinde **CELLE CELÂLÜHÜ** dememiz gerekmez miydi? Sadece birkaç örnek verirsek;

- Her nefes alıp verişte (dakika 15-20 kez) **Celle Celâlühû** demek gerekmez mi?

- Her kalp atımında (dakikada 60-100 kez) **Celle Celâlühû** demek gerekmez mi?

- Her adım attığımızda her bir kas için (1 adımda yaklaşık 100 kas çalışır) **Celle Celâlühû** demek gerekmez mi?

- Elli bin farklı kokuyu hatırlayabilen burnumuzu düşünüp, her koku alışımında **Celle Celâlühû** demek gerekmez mi?

- Dünyanın çevresini (40.000 km.) iki kez dolaşacak uzunluğa sahip olup, yaklaşık 200 trilyon hücremizi her gün kandaki besin ve oksijenle besleyen damar ağının bize bahşeden yüce Mevlâ'ya her bir hücre için **Celle Celâlühû** demek gerekmez mi?

Bu da mütenâhî insanoğlu için imkânsız ötesi bir şeydir. Dolayısıyla âhiret gününde insanı ameli değil, Rahmetullah kurtaracaktır.

Âlemlere rahmet olarak gönderilen Nebiler Sultanı, nihayetinde **"Ben de bir beşerim"** diyerek bize O'nu yani Cenâb-ı Hakk'ı işaret etmiyor mu?

"O olmasaydı kâinat yaratılmazdı" hitabına maz-

har olan Hz. Muhammed Mustafa'nın (s.a.s) mübarek ismi her geçtiğinde salât ü selâm getirmekle, nurlu yolda rehberimiz olduğunu ve bize bıraktığı iki kutsal emanete sımsıkı sarılarak, Marifetullâh ve Muhebbetullah'ı 23 sene gibi kısa bir zaman da gönüllere naksettiğini unutmazsak belki O'na olan borcumuzu ödeyebiliriz. Rabbimize olan borcumuz ise namütenahidir.

Günümüz insanı, Marifetullâh'ı yeterince anlayamadığından oluşan manevi boşluk ikliminde, deryadaki yalnız bir kayık gibi sağa sola yalpalayıp duruyor. Her an düşme tehlikesi geçirenler olduğu gibi, bazen de düşüp boğulanlar oluyor (hafazanallah). Çağımızın vebasî psikosomatik bozuklukların çoğu işte bu zeminde geliyor. Manevi eksiklik, ruhun rahatsızlanmasına ve sonuçta fiziki hastalıklara davetiye çıkarıyor. Tedaviyi Allah'ın **"Rahmet"** sıfatına sığınmakta değil de materyalist yaklaşımlarda arama gaffetine dalıyor.

Allahü Zülcelâl ayet-i kerimede şöyle buyurmuştur:

"Kalpler ancak Allah'ın zikriyle mutmain olur." (Ra'd, 13/28)

Diğer tartışma sonuçlarını bul

Bazı bilim adamları bilimsel ve teknolojik gelişmeleri daha çok şu yönde kullanıyor: Acaba uzun yaşamanın sırrı nedir, yaşlanmayı nasıl geciktirebiliriz? Maalesef bu gibi safsatalarla ömürlerini ziyan edip gidiyorlar. Örneğin; son yapılan çalışmalarda, insan kromozomlarının uç kısmında bulunan telomer denen yapının her hücre bölünmesinde bir miktar kısaldığı ve ömrün sonunda bu telomerlerin tamamen yok olduğu iddia ediliyor. Bu şekilde insanın ne zaman öleceği tespit edilebiliyormuş!

Ey insanoğlu, uyan artık gaffet uykusundan,

Bilmiyor musun gaybı Allah'tan başkası bilemez!

Selam ve dua ile...

ülfet

Dr. Yunus AKYÜREK

“Mü'min kendisiyle iyi geçinilen kişidir. İyi geçinmeyen ve geçinilmeyen kimsede hayır yoktur.”

(Ahmed b. Hanbel, Müsned, II, 400)

Ülfet; samimi olmak, insanlarla ünsiyet etmek, iyi geçinmek, onlarla anlaşmak demektir.

Asr-ı saâdetde vuku bulan şu hadise ülfet kavramıyla birebir örtüşür mahiyettedir.

Zeyd b. Hârise el-Kelbî (r.a) ashâb-ı kiramın ileri gelenlerinden olup, Rasûlullah 'ın (s.a.s) en çok sevdiği arkadaşlarındandı. Bu yüzden sahâbe arasında **“el-hubb”** diye anılırdı.

Kaynaklarda geçtiğine göre Zeyd'in annesi Su'dâ, yanında oğlu olduğu halde akrabalarını ziyarete gider. Bu sırada Benî Kayn'a mensup eşkiyalar, baskın yapıp oradakileri esir alırlar. Esirler arasında, henüz 7-8 yaşlarında bir çocuk olan Zeyd de vardır. Ukaz panayırında satılan Zeyd *radıyallâhü anh*, Mekke'ye getirilerek bir akrabası tarafından Hz. Hatice'ye hediye edilir. Ömrü boyunca köle edinmeyen Efendimiz *sallallâhü aleyhi vesellem* onu görünce:

“Bu köle benim olsaydı muhakkak onu azad ederdim!” buyurur. Kendisine hediye edilince de onu derhal azad eder.

Sığınacak bir yeri olmayan Zeyd (r.a), hâne-i saâdetde ikamet etmeyi sürdürmüştür. Ta ki babası ve amcası izini bulancaya kadar...

Zeyd'in babası oğlunun kaybolmasına çok üzölmüş ve onu aramaya çıkmıştı. Mekke'de olduğunu kabilesinin hacılardan öğrenince, hemen kardeşiyle birlikte gelip Âlemlerin Efendisi'ni buldular. Zeyd'in bedelini teklif ederek fiyat hususunda insaflı davranmasını istediler. Efendimiz *sallallâhü aleyhi ve sellem*:

“Bundan başka bir çözüm yolu olamaz mı?” buyurdu.

“Nedir o?” diye sorduklarında, Fahr-i Kâinât Efendimiz:

“Onu çağırın ve tercihte serbest bırakın! Eğer sizi seçerse hiçbir bedel ödemenize gerek yok! Eğer beni tercih ederse, vallahi benimle kalmak isteyen hiçbir kimseye bırakmam!” buyurdu.

Zeyd'in babası ile amcası:

“Sen bize karşı çok insaflı davrandın, büyük lütuf ve ihsanda bulundun!” diyerek memnuniyetlerini izhar ettiler.

Zeyd ise:

“Vallâhi ben hiçbir kimseyi sana tercih etmem! Sen benim için anne ve baba makamındasın. Ben ancak senin yanında kalırım.” dedi.

Baba ve amcasının serzenişte bulunmaları üzerine de:

“Ben bu zattan öyle şeyler gördüm ki, hiçbir kimseyi O’na tercih edemem. O’ndan hiçbir zaman ayrılmayacağım!” dedi.

Bunun üzerine Rasûlullâh (s.a.s), onu elinden tutup Kâbe’ye götürdü ve:

“Ey insanlar! Şâhit olunuz ki Zeyd benim oğlumdur, ben ona vârisim, o da bana vâris olacaktır.” diyerek onu evlât edindi.

Durumu gören babası ve amcası, gönül huzuruyla memleketlerine döndüler. (İbn Sa’d, Tabakât, III, 40-42; İbn Hişâm, es-Sîre, I, 247 vd; el Askalânî, el-İsâbe fi Temyizi’s-Sahâbe, III, 24)

Hadise böyle...

Acaba Hz. Zeyd, Nebiyy-i Muh-terem *sallallâhü aleyhi ve sellem* Efendimiz’de ne bulmuş ne hissetmişti de O’na bu denli **ÜLFET** etmişti!

Ailesine, arkadaşlarına, yurdu-na yuvasına bütün kalbiyle işti-yak duyuyor iken,

Üstelik babası ayağına kadar gelmiş iken...

O’na **can u dilden** bağlanan Ebû Bekirler, Aliler, Bilaller, Am-marlar... da aynı soruyu akla getirmektedir.

Evet, Hz. Peygamber’e duyulan muhabbetin, sadakatin, O’nun yoluna râm olmanın asıl nede-ni acaba ne idi?

Peygamber Efendimiz’in, biz inananlar için **“üsve-i hasene** / en güzel örnek” (Ahzâb, 33/21) olması;

Şüphesiz **“üstün bir ahlak üzere olmasından”** (Ka-lem, 68/4)

Ve bu **“ahlâk-ı hamide”**nin,

“Rabbim beni terbiye etti, terbiyemi de ne güzel yaptı.” (Suyûtî, Câmiu’s-Sağîr, I, 12) hadisinde işaret edilen **membra-ı feyz-i ilahiyeye** mebnidir.

Sünnetine ve sîretine tabi olmakla şerefyâb oldu-ğumuz Rasûl-i Kibriyâ *sallallâhü aleyhi ve sellem*;

Kişisel kusur ve günahlarını olabildiğince görmez-den gelip affettikten sonra;

Aklı başında,

Anlayış ve his sahibi,

Dine ve mukaddesata -inanmasa da- saygılı olabi-len herkesle, her kesimle iyi geçinmiş,

Biz ümmetine, **“iyi geçinen ve kendisiyle geçinile-bilen bir insan modeli”** sunmuştur.

Bunun ötesinde Kitâb, Peygamber ve müslüman karşıtı olanlarla bile seviyeli bir diyalog yürütmüş, onlara her daim açık bir kapı bırakmıştır.

Hal böyle iken;

Mü’mînlerin birbirleriyle geçi-nemeyişlerinin, ilişkilerinde sa-mimi olamayışlarının, hiziplere bölünerek üstünlük yarışına girmelerinin, iftira ve karalama bataklığına saplanmalarının, hatta çıkarı için din düşman-larıyla bile müslüman kardeşi aleyhine hareket etmelerin-in... nedeni ne olabilir, diye düşünmeden edemiyoruz.

Hâlbuki mü’mînler, **“araların-da son derece şefkat ve mer-hametli, hak eden düşmanla-rına karşı ise son derece ciddi duruş sergileyen”** (Fetih, 48/29) izzetli insanlar olmalıdır itikat

açısından.

Ülfet sahibi olmak için sanırım derviş meşrepli ol-mak gerekiyor. Gönüller sultanı **“Bizim Yûnus”** misâli...

Ben gelmedim davi için

Benim işim sevi için

Dost’un evi gönüllerdir

Gönüller yapmaya geldim.

Mü’mînlerin birbirle-riyle geçinemeyişlerinin, ilişkilerinde samimi ola-mayışlarının, hiziplere bölünerek üstünlük yarışına girmelerinin, iftira ve karalama bataklığına saplanmalarının, hatta çıkarı için din düşman-larıyla bile müslüman kardeşi aleyhine hareket etmelerinin... nedeni ne olabilir, diye düşünme-den edemiyoruz.

Üzerine mesh yapılabilen ayakkabı çeşidine “mest” denir. Mestler üzerine mesh etmenin caiz olduğu sünnet ile sabittir.

Normal abdest için mesh etmek caizdir. Yoksa gusül icap eden bir kimse mestlerine mesh edemez, bu caiz olmaz.

Mestin üzerine mesh edebilmesi için kişinin abdestli olduğu bir anda mestlerini giymiş olması gerekir.

Mesh süresi mukim için bir gün, seferi içinde üç gündür.

Mesh süresinin başlangıcı konusundaki bir yanlış anlayışı da düzeltmek gerekir.

Mesh müddeti abdest alındığı veya abdestli iken mestlerin giyildiği anda başlamaz.

Abdestli ve ayağında mestleri bulunan bir kişi için abdestinin ilk bozulduğu andan itibaren mesh süresi başlar. Mesela; bir kimse sabah namazına abdest alsa, mestlerini de hemen giymese, hatta mestlerini öğle vakti giyse ve ikinci vakti hades vaki olsa (yani abdesti bozulsu), o kimse için mesh başlangıç zamanı işte bu ikindi vaktidir. Bu kimse için mesh müddeti sabah vaktinde veya öğle vaktinde başlamaz. (Halebi-i Sağır, s.92)

Bazı kardeşlerimizin mesh ederken mestlerini (nerdeyse çıplak ayak) yıkar gibi mesh ettiklerini görüyoruz. Bu da yanlış bir uygulamadır. Hanefi mezhebince; mestlerin ön-üst tarafına, üç parmağı (parmak ucundan bitimine kadar olan kısmı) değecek şekilde mesh etmekle meshin farzı yerine gelir. Aynı şekilde mesh yerine değdirilen üç parmağı, ayakların parmak ucundan yukarıya doğru çekmekle de sünnet yerine getirilmiş olur. Âlimlerimiz, avuç içi değdirilerek yapılırsa daha da güzel olur, demişlerdir.

Bilinmesi gereken bir konu da; mestler ayakta çıkarılınca abdestli olunup olunmadığı hususudur. Mestlerine mesh yaparak abdestli bulunan bir kimse mestlerini ayaklarından çıkarınca yalnız ayaklarını yıkaması yeterlidir. Abdestini tamamen tazelemesi gerekmez. Ayaklarını yıkamak suretiyle

mest üzerine mesh etmek

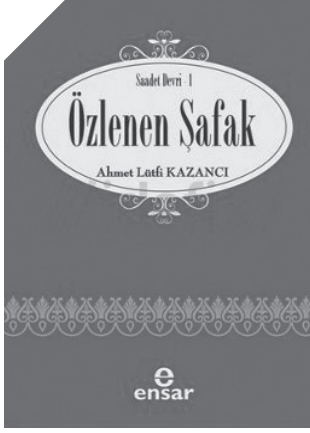
Hazırlayan: Mehmet Emin Söğüt

abdest alıp mestlerini giymiş olan bir kimse, daha bu abdest bozulmadan herhangi bir sebeple mestlerini ayaklarından çıkarsa, abdesti bozulmuş olma-
yacağı için ayaklarını da tekrar yıkaması gerekmez.

(Büyük İslam İlmihali, Taharet, 158)

Bu durumda mesh müddeti sona eren kişi ise; mesh ederek almış olduğu abdesti henüz başka bir sebeple bozulmamışsa mestlerini çıkarınca sadece ayaklarını yıkayarak ibadetlerini abdestli olarak yerine getirir.

KİTAP TANITIMI

SAADET DEVRİ Ahmet Lütfi KAZANCI

Kitabın Adı	: Saadet Devri
Yazarı	: Ahmet Lütfi Kazancı
Yayınevi	: Ensar Neşriyat
Ebadı	: 17x24 cm.

Ahmet Lütfi Kazancı Hocamızın Saadet Devri serisi 6 kitap halinde Ensar Neşriyat tarafından yayımlanmıştır. Server-i Enbiya (s.a.v) Efendimizin doğumundan hakkın rahmetine kavuşuncaya kadar geçen hayatını ve içinde yaşadığı çağı anlatmayı hedeflemiştir.

Yazarımız acziyetini ve niyetini şu ifadelerle özetlemiştir:

“Saadet yolunun en büyük ve en son rehberi, Allah Teâlâ’nın en sevgili kulu ve Rasûlü Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v) Efendimizin, her haliyle güzel, dürüst ve örnek olan hayatını olduğu gibi verebilmek, ashabının ona olan sevgilerini, vefa duygularını tam olarak anlatabilmek, düşmanlarının kin ve haset dolu davranışlarını aksettirebilmek, kanaatimizce hiçbir insan için mümkün değildir. Mesela Hz. Ebubekir’in Rasûlullâh (s.a.v) Efendimize karşı duyduğu hürmet ve sevgi, Ebu Cehil’in beslediği kin ve haset, ucu bucağı olmayan birer umman, birer okyanus. Bu güne kadar anlatılanlar da, anlatılacak olanlar da, bu okyanuslardan alınan birkaç damladan ibaret. Olur ki bu kitabı okuyanlar arasından, “Efendimizi daha iyi tanıdım, daha çok sever oldum.” diyen bir insan çıkar, huzur-ı İlahî’de böyle şehadet eder. O zaman bu kitaptan beklenen mükâfat elde edilmiş olur.”

Ve devamında:

Bugün bile merkad-i mübarekinde kendisine samimiyetle salat ü selam gönderenlere şanına yakışır şekilde mukabele ettiğine inandığımız Efendimize, ebediyetler boyunca ve alınan nefesler sayısınca salat ü selamlar ederiz.

O’na olan sevgi ibadet, O’nun ism-i şerifinin zikredilmesi saadet, O’nun şefaatinde mahrum kalmak felakettir. Selâm O’na, O’nun yolunda yürüyen, O’na has ümmet olma gayretine bürünenlere... Selam “Kişi sevdiği ile beraberdir” hadisinin müjdelediği mutluluğa erenlere...

“Bugün bir saatliğine Rasûlullah Efendimizi evimde misafir etseydim nasıl davranırdım? Dükkânıma giderken önümde Efendimiz yürüseydi ardında nasıl yürürdüm? Bulduğum mecliste Nebiye-i Ekrem Efendimiz de bulunsaydı nasıl oturdum? Efendimizin yaşadığı saadet devrinde yaşasam O’na hürmetim nasıl olurdu?” diyebilen ve bunları aziz hayatlarında uygulama fırsatını bulan, yataarken O’nun sevgisine bürünüp yatan, kalkınca O’nun gül kokusunu alma düşüncesiyle kalkan müminlere selam olsun.

Dilim seni söylesin, kalbim hep seni ansın.

Sevginle çarpmayan kalp göğsümde bulunmasın.

Misk kokan toprağına yüzlerimi sürmeden

İşyan ile çürüyen gözlerim kapanmasın